

POLICEJNÍ AKADEMIE ČESKÉ REPUBLIKY V PRAZE
FAKULTA BEZPEČNOSTNĚ PRÁVNÍ
Katedra soukromoprávních disciplín

**Právní úprava zadávání veřejných
zakázek**

Diplomová práce

Legislation on public procurement
Master thesis

VEDOUCÍ PRÁCE
doc. JUDr. Mgr. Jan BAJURA, Ph.D.

AUTOR PRÁCE
Bc. Hana SLOVÁKOVÁ

PRAHA
2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma „Právní úprava zadávání veřejných zakázek“ vypracovala samostatně a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce má 124 250 znaků včetně mezer a poznámek pod čarou.

V Praze, dne 7. 8. 2022

.....

Bc. Hana SLOVÁKOVÁ

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá problematikou zadávání veřejných zakázek. Stručně seznamuje s historickým vývojem úpravy zadávání veřejných zakázek samostatné České republiky. Definiuje základní pojmy zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek a přibližuje některé z druhů zadávacích řízení dle tohoto zákona. Věnuje se v krátkosti i zvláštním postupům. Závěrem pojednává o připravované novele a zhodnocení některých institutů platné a účinné právní úpravy.

KLÍČOVÁ SLOVA

Zákon o zadávání veřejných zakázek, veřejná zakázka, zadavatel, dodavatel, zadávací řízení, zvláštní postupy, Úřad pro ochranu hospodářské soutěže.

ANNOTATION

The diploma thesis deals with the issue of public procurement. It briefly introduces the historical development of the regulation of public procurement in the independent Czech Republic. It defines the basic concepts of Act No. 134/2016 Coll., on Public Procurement and introduces some of the types of procurement procedures under this Act. He also deals briefly with specific procedures. Finally, it discusses the forthcoming amendments and evaluations of some institutes of valid and effective legislation.

KEYWORDS

Act on Public procurement, public procurement, contracting authority, economic operator, procurement procedure, specific procedures, Office for the Protection of Competition.

Obsah

Přehled použitých zkratk	5
Úvod	6
1. Historický vývoj právní úpravy zadávání veřejných zakázek v České republice	8
1.1 Zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek	9
1.2 Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách	15
1.3 Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách	17
1.4 Další právní předpisy související se zadáváním veřejných zakázek	25
2. Základní pojmy	28
2.1 Zadavatel	32
2.2 Předpokládaná hodnota	33
2.3 Elektronické nástroje	34
2.4 Kvalifikační požadavky	36
3. Druhy, režimy a způsoby zadávání veřejných zakázek	39
3.1 Režim veřejné zakázky	40
3.2 Druhy zadávacích řízení	42
3.2.1 Zjednodušené podlimitní řízení	43
3.2.2 Otevřené řízení	44
3.2.3 Užší řízení	46
4. Zvláštní postupy	47
5. Ochrana proti nesprávnému postupu zadavatele	50
6. Uvažované změny úpravy právní úpravy zadávání veřejných zakázek	51
Závěr	56
Seznam použitých zdrojů	58
<i>Monografie</i>	58
<i>Právní předpisy</i>	59
<i>Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže</i>	60
<i>Webové stránky a elektronické zdroje</i>	60

Přehled použitých zkratk

DNS	Dynamický nákupní systém
GPA	Dohoda WTO (Světové obchodní organizace) o veřejných zakázkách (Government Procurement Agreement)
MTB	Meet the buyer
PTK	Předběžná tržní konzultace
SKD	Seznam kvalifikovaných dodavatelů
ÚOHS	Úřad pro ochranu hospodářské soutěže
VZMR	Veřejná zakázka malého rozsahu
ZPŘ	Zjednodušené podlimitní řízení
ZVZ	Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách
ZVZ 2004	Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách
ZZVZ	Zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek
ZZVZ 1994	Zákon č.199/1994 Sb., zákon o zadávání veřejných zakázek

Úvod

Téma právní úpravy zadávání veřejných zakázek jsem si pro svou diplomovou práci vybrala z toho důvodu, že se oblasti zadávání veřejných zakázek převážně na straně zadavatele profesně věnuji téměř tři roky a považovala jsem za vhodné závěr svého studia věnovat činnosti, která je mi blízká a které se chci věnovat i v dalších letech svého profesního života.

Vzhledem k tomu, že právní úprava zadávání veřejných zakázek je velmi rozsáhlou problematikou, jako cíl této diplomové práce jsem si vytyčila alespoň seznámení se základními faktory jednotlivých právních úprav od roku 1994 až po současnou právní úpravu, tj. zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Provedla jsem zrychlenou komparaci dle mého nejzajímavějších změn, které oproti staršímu znění zákona přinesla novější verze. Dále jsem chtěla přiblížit problematiku základních pojmů platného a účinného zákona o zadávání veřejných zakázek. Byť by si jednotlivé druhy zadávacích řízení jistě zasloužily i celou vlastní kvalifikační práci a materie by byla k dispozici, zvolila jsem prosté přiblížení nejčastěji využívaných druhů zadávacích řízení, a to zjednodušeného podlimitního řízení, otevřeného řízení a užšího řízení.

Považovala jsem za vhodné část své práce věnovat i zvláštním postupům, neboť kupříkladu dynamické nákupní systémy jsou zajímavou problematikou a zdá se, že jsou pro své nezpochybnitelné výhody na vzestupu, mezi takové výhody řadím zejména rychlost vyřízení dílčích zakázek zadávaných v již zavedeném dynamickém nákupním systému.

Navzdory tomu, že se zadávání veřejných zakázek věnuji souvisle a poctivě je nutné uznat, že oblast zadávání veřejných zakázek je občas s notnou dávkou nadsázky minovým polem. Často vidíme, respektive z médií slyšíme, že zadavatelé při přípravě zadávací dokumentace mnohdy nevědí jak správně, za dodržení základních zásad a dalších principů vycházejících ze zákona, definovat předmět plnění ať už z důvodu, že nevědí, co přesně potřebují, aby jim kupříkladu softwaru a další nehmátatelné a pro laiky v oblasti informačních technologií neuchopitelné systémy fungovaly, tak jak mají, aby nedošlo k nekompatibilitě, v horším případě k ohrožení fungující a zavedené infrastruktury konkrétního zadavatele. Informační technologie jsou poměrně vděčným tématem, pokud jde o neuchopitelné a složitě definovatelné podmínky, jsou totiž vskutku nejčastěji

něčím, co si dle mého názoru neumíme, coby laici, uceleně představit. Naopak dodávku hardwaru si jistě všichni představit umíme, víme obvykle přesně kolik je na hardware místa, tedy jsme schopni definovat jeho maximální rozměry, pokud jde o náhradu dosluhujícího či zastaralého, jsme schopni definovat, co musí zvládnout, takříkajíc utáhnout. Poskytování služeb není sice vždy uchopitelné vizuálně, nicméně reálně je možné si nastavit a stanovit, co přesně zadavatel potřebuje, aby bylo poskytováno pro naplnění předmětu plnění. Příkladem může být poskytování právních služeb v oblasti zastupování při zadávacích řízeních. Zadavatel vypíše takové zadávací řízení, jehož předmětem bude jasné vymezení budoucích poskytovaných služeb, bude definováno, zda půjde o generální zastupování v oblasti zadávání veřejných zakázek, či zda předmětem zastupování budou konkrétní oblasti zadávacích řízení, kupříkladu právě na zakázky v oblasti informačních technologií či stavebních prací. Ačkoli stavební práce si taktéž je možné poměrně jasně a hmatatelně představit, samotnému stavění cihly na cihlu a jejich spojení příslušným a vhodným materiálem předchází mnoho papírování, administrativy, výpočtů a mnoho dalšího. Pro zadávací řízení na stavební práce se veřejné zakázky zpravidla vypisují na etapy. Prve je nutné vypracovat projektovou dokumentaci, vyřídit potřebná povolení, nalézt na základě vhodných kritérií vzhledem ke konkrétní stavbě nejvhodnějšího zhotovitele a aby bylo zajištěno, že projektová dokumentace bude dodržována, jsou používány správné materiály a postupy, je také obvyklé zajištění stavebního dozoru.

Zadávání veřejných zakázek je citlivou oblastí, přeci jen jde o nakládání s veřejnými finančními prostředky. Veřejnost má pochopitelně právo být informována o nakládání s takovými prostředky, avšak často se stává, že nahlíží nikoli na celek, ale pouze na úzce vymezenou oblast zakázek a bez uceleného kontextu a neznalosti celku se mohou leckterá zadávací či výběrová řízení jevit jako nadbytečná a nevhodná. Ovšem, nelze bohužel popřít, že i v oblasti zadávání veřejných zakázek se bezpochyby pohybují lidé, kteří v konečném důsledku jednají ve svůj osobní prospěch a cíleně tak umožňují, že dochází k porušování a obcházení zákona. K takovému jednání naneštěstí mnohdy dochází v každé oblasti právní úpravy, koneckonců i v této diplomové práci je takový případ porušování zákona o zadávání veřejných zakázek popsán. Nicméně takové jednání považuji za výjimky a nikoli za standard.

1. Historický vývoj právní úpravy zadávání veřejných zakázek v České republice

Právní úprava zadávání veřejných zakázek v České republice sahá pochopitelně k počátkům našeho samostatného státu. První zákon, který se zabýval zadáváním veřejných zakázek vstoupil v platnost dne 7. listopadu 1994 pod číslem 199/1994 Sb., zákon o zadávání veřejných zakázek (dále jen „ZZVZ 1994“) a účinnosti nabyl 1. ledna 1995. Zákonodárce si v důvodové zprávě k ZZVZ 1994 stanovil následující „*cílem je zákon, který bude platit delší dobu bez potřeby novelizace a kde bude jednodušší dodržet jeho postupy než hledat postupy k jeho obcházení*“¹, a vzhledem k tomu, že šlo o prvotinu na našem území, lze říci, že při patnácti novelách za dobu deseti let účinnosti nebyl ZZVZ 1994 špatně odvedeným kouskem.

Dalším zákonem o zadávání veřejných zakázek byl zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách (dále jen „ZVZ 2004“), který vešel v platnost 5. února 2004, účinnosti nabyl dne 1. května 2004 a v zadávacích řízeních se podle něj postupovalo jen dva roky a dva měsíce, jelikož dne 1. července 2006 byl zrušen zákonem č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (dále jen „ZVZ“). Ovšem ZVZ 2004 byl navzdory svému krátkému životu novelizován celkem devětkrát.

ZVZ je mezi svými předchůdci rekordmanem v době platnosti a aktuálně platný a účinný zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění posledních předpisů (dále jen „ZZVZ“) se mu zatím blíží nejvíce. ZZVZ vstoupil v platnost dne 29. dubna 2016 a legisvakanční lhůtu ustanovení § 279 ZZVZ stanovilo v délce trvání šesti kalendářních měsíců následujících po dni jeho vyhlášení, uvedené ustanovení svým zněním rovněž stanovilo dělenou účinnost ZZVZ.² To znamená, že některým přímo vyjmenovaným ustanovením a oblastem vyhlášeného zákona byla účinnost odložena. ZZVZ sestává z patnácti částí obsahujících celkem 279 paragrafů.

Výše zmíněné změny a naznačené četné a časté novely mají pochopitelně svůj původ i v povinnosti postupovat v souladu s úpravou Evropské unie.

¹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek (Obecná část). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhe2f6mjzhpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>.

² § 279 ZZVZ.

V následujících podkapitolách stručně rozeberu některá vybraná specifika právních úprav ZZVZ 1994, ZVZ 2004 a ZVZ, aktuálně platné a účinné právní úpravě ZZVZ jsou věnovány další kapitoly, nicméně dále nastíním některé další právní předpisy úzce související zejména s ZZVZ.

1.1 Zákon č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek

Důvodová zpráva k návrhu ZZVZ 1994 uváděla následující: „*Jeho cílem je aplikovat tržní mechanismus do hospodaření veřejnými prostředky uplatněním systému obchodní veřejné soutěže při udělování veřejných zakázek. Vytvoří se tím podmínky pro zabezpečení průhlednosti postupu zadávání s vyloučením diskriminace, protekce a s minimalizací možnosti pletich či korupce.*“³

ZZVZ 1994 v úvodu osvětloval používané pojmy této právní úpravy zadávání veřejných zakázek, jako například veřejnou zakázku, zadavatele, zájemce o veřejnou zakázku, uchazeče o veřejnou zakázku, předběžnou nabídku, dokumentaci o zadání veřejné zakázky či centrální adresu a jejího správce. Za zmínku zde stojí stanovení kvalifikačních předpokladů, které pro plnění veřejné zakázky splňuje uchazeč⁴, jde o znění téměř totožné se současnou úpravou v ZZVZ ve vztahu k základní a profesní způsobilosti dodavatele. Není bez zajímavosti, že ZZVZ 1994 v ustanovení § 2g stanovoval, že „*Variantní řešení v nabídce je přípustné, pokud není zadavatelem stanoveno jinak.*“ Z toho vyplývá, že variantní řešení musela být zadavatelem výslovně vyloučena, v opačném případě musela být nabídka obsahující variantní řešení bez dalšího přijata a hodnocena. Zde je oproti současné úpravě ZZVZ rozdíl, kdy variantní řešení je taktéž možné umožnit, avšak není a priori dovozováno, že dodavatel může svévolně variantní nabídku podat, pokud dojde k situaci, kdy zadavatel v zadávací dokumentaci pouze opomene uvést, že variantní nabídky nejsou přípustné, ba naopak ZZVZ stanoví, že varianty nejsou možné, pokud je zadavatel nepřipustil či nepožadoval.⁵

³ Důvodová zpráva k zákonu č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek (Obecná část). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhe2f6mjzhpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>.

⁴ § 2b odst. 1 ZZVZ 1994.

⁵ § 102 odst. 1 ZZVZ.

Za doby platnosti a účinnosti ZZVZ 1994 byl základním způsobem zadávání veřejných zakázek obchodní veřejná soutěž o nevhodnější nabídku, pokud nebylo stanoveno jinak a zadavatel v takovém případě postupoval v souladu s obchodním zákoníkem, pokud ZZVZ 1994 nestanovil jinak.⁶ ZZVZ 1994 stanovil pro vyhlášení obchodní veřejné soutěže povinnost zveřejnění v Obchodním věstníku a důvodová zpráva uvádí, že pro zvýšení průhlednosti zadávacích řízení mají být zveřejňovány rovněž výsledky řízení.⁷

ZZVZ 1994 stanovil, že soutěžní lhůta, tj. současným pojmoslovím lhůta pro podání nabídek, nesmí být kratší než 36 kalendářních dní, přičemž soutěžní lhůta započala běžet už dnem vyhlášení obchodní veřejné soutěže v Obchodním věstníku.⁸ Navzdory tomu, že právě hovoříme o letech 1995 až 2004, je faktem, že Obchodní věstník, byl zřízen už v roce 1992. Ačkoli představa vyhlášení obchodní veřejné soutěže v Obchodním věstníku, současně možnost zájemců o veřejnou zakázku se seznámit s dokumentací dané veřejné zakázky, v případě zájmu o veřejnou zakázku v též lhůtě vypracovat nabídku a včas ji podat, to všechno v – dovolím si říci – pouhých 36 kalendářních dnech, to je z mého úhlu pohledu doba vskutku poměrně krátká až nedostatečná. Zejména v době 90. let 20. století, kdy internet a počítače byly stále pro majoritu neprobádanou a až nedosažitelnou novinkou, je však zřejmé, že tento systém fungoval. Nutno podotknout, že uvedená soutěžní lhůta byla pouze minimální, důvodová k této problematice uvádí následující: „*V předpisech EU je tato doba 52 dnů případně 40 dnů. Náš zákon stanovuje lhůtu jako minimální, což nebrání zadavatelům v případě mezinárodních soutěží stanovit tuto dobu v souladu s EU.*“⁹

ZZVZ 1994 zadavateli ukládal povinnost v případě vyhlášení obchodní veřejné soutěže vyžádat si od uchazečů jistotu, tato musela být uplatněna ve shodné výši vůči všem uchazečům, a to v rozmezí 0,5 % až 3 % budoucího peněžitého závazku.¹⁰ Vyhlášení veřejné obchodní soutěže probíhalo oficiálně, a

⁶ § 3 odst. 1 ZZVZ 1994.

⁷ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek (Zvláštní část, K § 4). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhe2f6mjzhpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>.

⁸ § 7 odst. 1 a 2 ZZVZ 1994.

⁹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek (Zvláštní část, K § 7). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhe2f6mjzhpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>.

¹⁰ § 23 ZZVZ 1994.

to prostřednictvím Obchodního věstníku, který byl provozován online, nicméně fáze přístupu k dokumentaci, podávání respektive přijímání nabídek a otevírání obálek s nabídkami bylo v dané době ještě nutné držet se v „době papírové“. Nabídky musely být doručeny v písemné formě, v uzavřených obálcích s označením názvu veřejné zakázky, přes přelep obálky musel být otisk razítka, případně i podpis uchazeče,¹¹ aby bylo nezpochybnitelné že s obálkou nebylo manipulováno ve smyslu předčasného otevření. Takto doručené obálky s nabídkami musel zadavatel označit pořadovým číslem, datem a hodinou doručení. Nabídku, která by požadavky na formální úpravu dle ustanovení § 9 odst. 1 ZZVZ 1994 nesplňovala, nebyl zadavatel oprávněn přijmout. I v případě, že by se taková nedostatečně označená obálka s nabídkou dostala do fáze otevírání obálek s nabídkami nesměl by ji zadavatel zahrnout do soutěže.¹² ZZVZ 1994 neopomenul ani problematiku mimořádně nízké nabídkové ceny, kterou upravovalo ustanovení § 36. Pokud nabídka uchazeče obsahovala nabídkovou cenu, která se výrazně odlišovala od ostatních nabídkových cen, byl zadavatel povinen vyžádat si písemné zdůvodnění takového uchazeče. Bohužel ZZVZ 1994 blíže nespecifikuje, co je jako „výrazně odlišnou nabídku“ nutné označit. Důvodová zpráva k ZZVZ 1994 k danému ustanovení pouze uvádí, že *„je nutno zabezpečit, aby nemohla zvítězit dumpingová nabídka. Je-li některá nabídková cena mimořádně nižší než ostatní, musí být prokázán její reálný důvod. Pokud se to nepodaří, musí být taková nabídka vyloučena.“*¹³ Komise o proběhlém posouzení a hodnocení nabídek vždy pořídila zprávu v souladu s ustanovením § 37 ZZVZ 1994, zprávu podepsali všichni členové předmětné komise, předali ji spolu s veškerou dokumentací k veřejné zakázce a jejímu zadávacímu řízení zadavateli a tím daná komise ukončila svou činnost.

Velmi zajímavým ustanovením, dle mého názoru, je pak znění § 38 ZZVZ 1994, které pojednává o rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky. Pochopitelně je stanovena povinnost zadavatele na základě posouzení a hodnocení nabídek komisí rozhodnout o výběru nejvhodnější nabídky, pokud

¹¹ § 9 odst. 1 ZZVZ 1994.

¹² Tamtéž, § 27.

¹³ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek (Zvláštní část, K § 36). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mjzhe2f6mjzhfpwi6q&groupIndex=0&rowIndex=0>.

nebylo v podmínkách (pozn. autorky: pro kontext v zadávacích podmínkách) vyhrazeno právo všechny předložené nabídky odmítnout, přičemž nejvhodnější nabídkou se rozumí nabídka nejlépe splňující kritéria zadavatelem vymezená v podmínkách soutěže.¹⁴ Odstavec 2 ustanovení § 38 ZZVZ 1994 pak stanovil, „*jestliže rozhodnutí zadavatele o výběru nejvhodnější nabídky neodpovídá pořadí nabídek podle hodnocení komise, je zadavatel povinen své rozhodnutí písemně zdůvodnit.*“ Možnost zadavatele provést výběr v rozporu s doporučeními a závěry komise je z hlediska účinného ZZVZ poměrně zarážejícím institutem. Ustanovení § 122 odst. 1 ZZVZ říká, že „*Zadavatel je povinen vybrat k uzavření smlouvy účastníka zadávacího řízení, jehož nabídka byla vyhodnocena jako ekonomicky nejvýhodnější podle výsledku hodnocení nabídek (...)*“¹⁵, tedy není v současně platném a účinném znění explicitně uvedeno, že zadavatel nemusí respektovat výsledek provedeného hodnocení. Jde-li o zadávací řízení, kde zadavatel jmenoval komisi je v jeho zájmu, aby byla jmenovaná taková komise, ve které je mezi členy dostatečně zastoupena odborná znalost ve vztahu k předmětu veřejné zakázky, doplňuje ji zpravidla, nikoli však výlučně, o osoby znalé problematiky zadávání veřejných zakázek, právníky či o další osoby, které mají zajistit, že problematika záležitostí, jako je posouzení podjatosti komise, mimořádně nízká nabídková cena či podezřelé prokázání technické způsobilosti bude prověřeno, že účastník bude vyzván k objasnění a doplnění údajů, aby bylo postaveno na jisto, že doporučení komise zadavateli je provedeno svědomitě a je tedy skutečně tím nejvhodnějším. Nicméně vraťme se k ZZVZ 1994. Tím spíše, že úprava ZZVZ 1994 v ustanovení § 31 pojednávala o složení komise pro posouzení a hodnocení nabídek, a sice tak, že v případě zadavatelů vymezených § 2 bod písm. b) bod 1¹⁶ v případě, že budoucí závazek bez DPH přesáhne 20 milionů Kč, stanovila, že jmenování budou nejméně tři osoby, a to s příslušnou odbornou způsobilostí a

¹⁴ § 38 odst. 1 ZZVZ 1994.

¹⁵ § 122 odst. 1 ZZVZ.

¹⁶ Tamtéž § 2 písm. b) – „Pro účely tohoto zákona se rozumí zadavatelem 1. ministerstvo, jiný správní úřad, územní samosprávný celek, v případě statutárních měst a hlavního města Prahy též městský obvod a městská část, 4c) a jimi zřízené rozpočtové a příspěvkové organizace, Úřad vlády České republiky, Nejvyšší kontrolní úřad, soudy, státní zastupitelství, státní fondy, Fond národního majetku České republiky, Pozemkový fond České republiky, České dráhy, Česká televize, Český rozhlas, jakož i právnické osoby zřízené zvláštním zákonem, které v souladu s rozpočtovými pravidly hospodaří s prostředky státního rozpočtu, státních fondů, příspěvků mezinárodních organizací nebo rozpočtů územních samosprávných celků.“

pokud by komise měla mít členů více, stanovovalo předmětné ustanovení, že pak bude alespoň 60 % jejich členů odborně způsobilých, tedy mělo být zajištěno, že hodnocení nabídek bude provedeno odborně. U budoucích vyšších peněžních závazků byly požadavky na sestavení komise přísnější, u hodnot přes 200 000 000 Kč bez DPH ustavoval komisi věcně příslušný ministr nebo předseda jiného správního úřadu nebo osoba, která je statutárním orgánem nebo má postavení statutárního orgánu zadavatele, přičemž členem komise musel být zástupce Ministerstva financí a zástupci dalších nejméně dvou odborně příslušných ministerstev.¹⁷ Konečně v případě hodnot přesahujících 300 000 000 Kč bez DPH ustavovala komisi vláda České republiky na návrh věcně příslušného ministra nebo předsedy jiného správního úřadu nebo osoby, které je statutárním orgánem nebo má postavení statutárního orgánu zadavatele a jejím členem musel být zástupce Ministerstva financí a zástupci dalších nejméně dvou odborně příslušných ministerstev.¹⁸

Nicméně, v případě využití daného ustanovení zadavatelem, měl takový výběr další konsekvence, a sice *„pokud zadavatel využije možnosti, kterou mu dává ustanovení § 38 odst. 2 zákona a rozhodne o výběru nejvhodnější nabídky odlišně od doporučení komise, pak de facto sám přebírá roli této komise, čímž se na něj analogicky vztahuje i povinnost pořídit o posouzení a hodnocení nabídek zápis resp. písemnou zprávu (ustanovení § 37 odst. 1 zákona). Zákon v citovaném ustanovení stanovuje pro tuto zprávu určité náležitosti a jedním z cílů těchto náležitostí je snaha transparentně doložit, že nabídka vybraného uchazeče je opravdu tou nejvhodnější nabídkou ve smyslu ustanovení § 38 odst. 1 zákona. Pokud tedy ustanovení § 38 odst. 2 zákona hovoří o „písemném zdůvodnění“, musí mít takové písemné zdůvodnění stejnou vypovídací hodnotu ve vztahu ke skutečnosti, že hodnocení nabídek proběhlo v souladu se zákonem, resp. se zveřejněnými podmínkami soutěže, jako by ji měla písemná zpráva komise, jinak by nebyl naplněn požadavek na průhlednost procesu zadávání veřejných zakázek a byl by popřen sám smysl výběrového řízení“.*¹⁹

¹⁷ § 31 odst. 2 ZZVZ 1994.

¹⁸ Tamtéž § 31 odst. 3.

¹⁹ Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 5. 9. 2011, sp. zn. R108/2011/VZ. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: Veřejné zakázky [online]. Brno, 2011 [cit.

Dalšími způsoby zadávání veřejných zakázek dle ZZVZ 1994 vedle veřejné obchodní soutěže dále byla dvoustupňová obchodní veřejná soutěž, výzva více zájemcům o veřejnou zakázku k podání nabídky, zjednodušené zadání, veřejná zakázka malého rozsahu a výzva jednomu zájemci k podání nabídky.

ZZVZ 1994 dále pochopitelně upravoval i dohled nad dodržováním zákona. *„Zákon o zadávání veřejných zakázek stanoví pravidla pro zadávání obchodních zakázek a rozhodování o jejich přijetí orgány a organizacemi veřejné správy; dohled nad dodržováním zákona při provádění těchto transakcí orgány veřejné správy provádí Úřad na ochranu hospodářské soutěže (kontroluje postup zadavatelů se zákonem, jeho zástupci osobně dohlížení při otevírání obálek s nabídkami, ukládá sankce).“²⁰*

Obecně lze konstatovat a souhlasit tak s úvodem důvodové zprávy k ZVZ 2004, že ve svém celku měla úprava ZZVZ 1994 pozitivní roli při nakládání s veřejnými prostředky, při prosazování obecných cílů evropského systému veřejných zakázek, umožňovala nákup za předpokladu spravedlivé a otevřené soutěže, při výběru z širšího okruhu zájemců o veřejné zakázky za účelem úspory peněz daňových poplatníků.²¹ Nicméně jeho koncepce vycházela z „tzv. modelového zákona o zadávání zboží, staveb a služeb, přijatého Komisí Spojených národů pro mezinárodní obchodní právo. Z perspektivy přidruženého člena, který usiluje o plné členství v EU, takto zvolená koncepce nebyla nejšťastnějším řešením, neboť činí téměř nemožnou snahu ČR o efektivní harmonizaci svého práva v dané oblasti s právem ES. Pokud zákon a evropské zadávací směrnice představují odlišné systémy, nelze dost dobře harmonizaci s právem ES provést tak, že prvky jednoho systému (evropského) se vloží do systému jiného (českého), a navíc s představou, že takto pozměněný systém bude správně fungovat. Je též nepopíratelnou skutečností, že evropské zadávací směrnice jsou ve srovnání se zákonem daleko systematictější, přehlednější, jednodušší i méně formální. Proto již z výše uvedených systémových důvodů

2022-03-09]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti/detail-9136.html>.

²⁰ POMAHÁČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha: C.H. Beck, 2002. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9748-0, s. 155.

²¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách (Obecná část). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga2f6nbql5shu&groupIndex=0&rowIndex=0>.

*transformovat evropské zadávací směrnice do českého právního řádu není možné novelizací stávající právní úpravy, ale pouze její rekodifikací, založenou na evropských zadávacích směrnicích, nehledě na skutečnost, že zákon již byl mnohokrát novelizovaný a další změny by ho učinily ještě méně přehledným.*²²

1.2 Zákon č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách

Vzhledem k výše uvedenému měl ZVZ 2004 cíle vytyčené poměrně jasně, hlavním cílem bylo zajistit, aby byl dodržován transparentní a nediskriminační postup zadavatelů, aby přezkum zadávacích řízení byl co do formálnosti jednoduchý a nekomplikovaný, zároveň i v souvislosti s událostmi 1. května 2004, tj. vstupu České republiky do Evropské unie, byl dalším pochopitelným a jasným cílem, aby právní úprava byla plně slučitelná se směrnicemi Evropského společenství v dané oblasti veřejného práva, tj. včetně práva veřejných zakázek.²³ Struktura ZVZ 2004 byla oproti svému předchůdci obsáhlejší, zákon sestával celkem z devíti částí. V souladu se standardní podobou právních předpisů ZVZ 2004 v úvodu upravoval předmět úpravy, působnost zákona a základní pojmy. Upravoval zejména pojmy jako veřejný zadavatel, kdy zadavatel v zákonem daných odvětvích zadává veřejné zakázky podle ZVZ 2004, pojem veřejná zakázka, zadávací řízení a způsoby zadávání, dodavatel, zájemce, uchazeč a další.

ZVZ 2004 zachoval rozdělení druhů veřejných zakázek na veřejné zakázky na dodávky, služby a stavební práce. Veřejné zakázky dle ZVZ 2004 bylo možno zadat v otevřeném zadávacím řízení, užším zadávacím řízení, jednacím řízení s uveřejněním či v jednacím řízení bez uveřejnění. Dodavatelem se rozuměla právnická či fyzická osoba, která poskytuje služby, dodává zboží nebo provádí stavební práce.²⁴ Zájemcem se rozuměl dodavatel, který podal ve lhůtě žádost o účast v užším řízení či v jednacím řízení s uveřejněním, ale také dodavatel,

²² Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách (Obecná část). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga2f6nbql5shu&groupIndex=0&rowIndex=0>.

²³ Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách (Obecná část). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga2f6nbql5shu&groupIndex=0&rowIndex=>.

²⁴ § 11 ZVZ 2004.

kterého zadavatel vyzval k účasti v jednacím řízení bez uveřejnění.²⁵ „Na rozdíl od dosavadní právní úpravy (pozn. autorky: tj. ZZVZ 1994) není použití otevřeného řízení vázáno na finanční limit. Otevřené řízení, které je obdobou obchodní veřejné soutěže podle obchodního zákoníku a užší řízení, které je zčásti podobné postupu podle § 49 současné právní úpravy, mají však v novém zákoně shodná pravidla, která se liší pouze způsobem, kterým jsou obě řízení oznamována a kdo se jich může účastnit (neomezené řízení a omezené řízení).“²⁶ Uchazečem v otevřeném zadávacím řízení byl dodavatel, který podal nabídku a stejně tak se v uchazeče přeměnil i zájemce u výše uvedených zadávacích řízení.²⁷ Domnívám se, že k vypuštění úpravy zadávání veřejných zakázek malého rozsahu došlo vzhledem k vytčenému cíli ZVZ 2004 ohledně transparentnosti a nediskriminační postup zadavatelů, jak bylo uvedeno výše a zákonodárce v možnosti využití veřejných zakázek malého rozsahu pravděpodobně viděl právě potlačení míry transparentnosti při zadávání takových veřejných zakázek, současně byl dle mého názoru důvodem i tlak pod kterým byl ZVZ 2004 přijímán, jak zmiňuje důvodová zpráva k ZVZ.²⁸

Úprava ZVZ 2004 ukládala zadavateli povinnost na začátku kalendářního roku, a to vždy nejpozději do 30 dnů po schválení příslušného rozpočtu, ze kterého má být ta která veřejná zakázka hrazena, zveřejnit předběžné oznámení k veřejným zakázkám, které v daném kalendářním roce plánuje zadat, a to při minimální ceně veřejných zakázek na dodávky či služby ve výši 750 000 EUR a v případě stavebních prací ve výši 5 000 000 EUR.²⁹ Finanční limity pro určení režimu veřejné zakázky stanovil ZVZ 2004 přímo v příslušných ustanoveních, a to v eurech.

²⁵ Tamtéž § 12.

²⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách (Zvláštní část, K § 25). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga2f6nbql5shu&groupIndex=0&rowIndex=0>.

²⁷ § 13 ZVZ 2004.

²⁸ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (Obecná část, 1. Zhodnocení platného právního vztahu). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mjtq5pwi6q&groupIndex=5&rowIndex=0>

- V neposlední řadě sehrál negativní roli časový faktor. Zákon byl přijímán pod velkým časovým tlakem, neboť v případě jeho nepřijetí by se Česká republika vystavovala hrozbě nemožnosti čerpat od okamžiku vstupu do EU finanční prostředky ze strukturálních a dalších fondů Evropské unie.

²⁹ § 29 odst. 1 ZVZ 2004.

Nabídky byly podávány v písemné podobě, v uzavřené obálce označené v souladu s ustanovením § 53 odst. 3 ZVZ 2004, dodavatel mohl podat jednu nabídku, a to samostatně či společně s dalším dodavatelem nebo dodavateli, pokud však podal nabídek samostatně či společně s dalšími více nabídek, ukládal § 53 odst. 5 ZVZ 2004 zadavateli všechny takové nabídky vyloučit. Lhůty byly stanoveny jako minimální pro jednotlivá zadávací řízení, zkrácení lhůty u nadlimitních veřejných zakázek bylo v souladu s platnou a účinnou právní úpravou možné použít jen pokud bylo předběžné oznámení k takové veřejné zakázce uveřejněno nejdéle 12 měsíců a 52 dní před uveřejněním, respektive zahájením daného zadávacího řízení.³⁰ Oproti ZZVZ 1994 bylo sestavování komise odlišné, nebyly sestavovány z odborníků. *„Členové komisi nebývají odborníky na problematiku předmětu veřejné zakázky, mnohdy neznají obsah jednotlivých nabídek, účast zástupců ústředních orgánů státní správy v komisích v zákonem stanovených případech je často formální. Ukázalo se, že využití kategorie „klasické“ komise v zákoně o zadávání veřejných zakázek je málo účinné.“*³¹

Opět je tu zajímavost u variantních nabídek, ZVZ 2004 zakazoval zadavateli odmítnout varianty nabídky z důvodu odkazu na národní technické normy přejímající evropské normy, evropská technická schválení či národní technické specifikace, pokud možnost podat variantní nabídku předem nevyločil, zachovával tedy v určitém směru přístup ZZVZ 1994.³²

1.3 Zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách

Vzhledem k nutnosti zajistit soulad české národní právní úpravy s novými směrnici,³³ které byly součástí tak zvaného legislativního balíčku, který byl dokončen v roce 2004. Členskými státy Evropské unie vznikla povinnost nově vzniklá pravidla transponovat do své národní právní úpravy zadávání veřejných

³⁰ § 54 ZVZ 2004.

³¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách (Zvláštní část, K 56-65). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga2f6nbql5shu&groupIndex=0&rowIndex=0>.

³² § 56 ZVZ 2004.

³³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/18/ES ze dne 31. 3. 2004 o koordinaci postupů při zadávání veřejných zakázek na stavební práce, dodávky a služby, a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2004/17/ES ze dne 31. 3. 2004 o koordinaci postupů při zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb.

zakázek, a to nejpozději do 31. ledna 2006.³⁴ Uvedené směrnice by nebylo možné do ZVZ 2004 vložit tak, aby byl zákon srozumitelný a uchopitelný, nebyla tedy jiná cesta nežli rekonstrukce. Nicméně navzdory povinnosti České republiky transponovat předmětné směrnice nebyla splněna ve lhůtě a po celých šest měsíců v České republice trval nesoulad vnitrostátní právní úpravy s předpisy Evropské unie, tato situace mohla být důvodem pro uložení sankce, k takovému vyústění ovšem nedošlo.³⁵

ZVZ sice skutečně byl platnou a účinnou právní úpravou po relativně dlouhých deset let, udržel však takřikajíc trend ZVZ 2004 a jeho znění mělo jedenadvacet verzí, respektive byl jedenadvacetkrát novelizován, a to celkem pětadvaceti zákony, které tyto novely stanovovaly. Samotné vyhodnocení úpravy ZVZ by tak vydalo na samostatnou kvalifikační práci, a rozbor ZVZ není předmětem této diplomové práce. Proto nyní pouze demonstřuji na jeho ustanovení § 17 Vymezení některých dalších pojmů proměnnost ZVZ. Předmětné ustanovení § 17 ZVZ sestávalo od 1. července 2006 do 30. června 2010 čistě z písmen a) – p). Od 1. července 2010 došlo pouze k drobné úpravě, které v písmenu d) blíže specifikovalo identifikační číslo osoby, následně s účinností od 15. září 2010 došlo k přečíslování, tj. uvození bylo odstavcem prvním, změny doznalo i jeho písmeno g), které upravovalo profil zadavatele a bylo blíže specifikováno, že se jím rozumí adresa elektronického nástroje v síti Internet a že umožňuje dálkový přístup a konečně byl vložen odstavec 2 upravující citlivou činnost v oblasti zadávání veřejných zakázek. Dále od 12. září 2011 došlo opět k odstranění dělení na odstavce, tedy bylo ustanovení opět přímo s uvozením pouze s jednotlivými písmeny, a k původnímu spektru a) až p) přibyla písmena q) až t), tato upravovala vojenský materiál, střelivo, citlivý materiál, citlivé stavební práce, služby atd, krizi a životní cyklus, odstavec 2 byl odstraněn. S účinností od 1. dubna 2012, byl do dalších pojmů zahrnut Věstník veřejných zakázek, uzmul umístění pod písmenem g) pojmu profil zadavatele, tento byl tedy vyškrtnut,

³⁴ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (Obecná část, 3. Vysvětlení nezbytnosti navrhované právní úpravy v jejím celku). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mjtg5pwi6q&groupIndex=5&rowIndex=0>.

³⁵ BALÝOVÁ, Lucie. *Veřejné zakázky: Právní praxe*. Praha: C.H. Beck, 2015, 250 s. ISBN 978-80-7400-560-2. Kapitola 1 Právní úprava, s. 1.

respektive nahrazen mezi dalším rozšířením písmen rozebíraného ustanovení, a sice došlo k rozšíření o písmena u) až x), tato zahrnovala seznámení s pojmy veřejné zdroje se čtyřmi body, osobu se zvláštní způsobilostí se dvěma body, dokumentaci o veřejné zakázce a profil zadavatele. Konečně poslední novela týkající se ustanovení § 17 ZVZ od 1. ledna 2014 pouze odstranila znění písmene v), tj. osobu se zvláštní způsobilostí, čímž došlo k logickému posunutí dalších pojmů a k celkovému zestručnění daného ustanovení ZVZ pouze na písmena a) až w).

Právní úprava zadávání veřejných zakázek z roku 2006 vymezovala tři kategorie zadavatelů, a sice zadavatele veřejného, dotovaného a sektorového. Pojem dotovaného zadavatele prvně do právní úpravy zanesl právě ZVZ a stejně tak zavedl i institut centrálního zadavatele. „*Centrálním zadavatelem může být výhradně veřejný zadavatel, přičemž zákon dále neomezuje, která osoba centrálním zadavatelem bude. Centralizované zadávání se může uskutečňovat na všech úrovních veřejné správy – tedy od ústředních správních orgánů až po samosprávné celky (kraje, obce či městské části apod.)*“³⁶ Ustanovení § 6 ZVZ upravovalo zásady postupu zadavatele a ukládaly zadavateli dodržovat zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace. „*Tyto zásady je proto třeba interpretovat tak, jak jsou vykládány v evropském právu, mimo jiné ve smyslu příslušných rozhodnutí Soudního dvora Evropských společenství. Zákon však neobsahuje taxativní výčet zásad; je třeba vždy přihlídnout i k jiným zásadám práva Evropských společenství*“³⁷ Mezi takové další nejdůležitější zásady, plynoucí z práva Evropské unie a také zásady plynoucí ze samého účelu veřejných zakázek Balýová řadí zejména zásadu zabezpečení hospodárného nakládání s veřejnými prostředky, podporu konkurenčního prostředí, přijetí nejvýhodnější nabídky, zamezení pletich a zvýhodňování vybraných subjektů, zásadu formálnosti zadávacího řízení, zásadu důvěrnosti nabídek, zásadu veřejné soutěže a zásadu nápravy a možnosti uložení sankce, přičemž povinnost

³⁶ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (Zvláštní část, K § 3). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mjtg5pwi6q&groupIndex=5&rowIndex=0>.

³⁷ Tamtéž (Zvláštní část, K § 6).

dodržovat základní zásady při zadávání všech veřejných zakázek platí pro všechny veřejné zadavatele, a to bez ohledu na stanovené finanční limity.³⁸

Veřejné zakázky i ZVZ stále rozdělával na stejné tři druhy, tj. veřejné zakázky na dodávky, služby a stavební práce. Dále ustanovení § 10a ZVZ upravovalo veřejné zakázky v oblasti obrany nebo bezpečnosti. Režimy veřejných zakázek byly děleny na nadlimitní, podlimitní a veřejné zakázky malého rozsahu. Režim veřejné zakázky se odvíjel od stanovení předpokládané hodnoty, a to s ohledem na stanovené finanční limity pro jednotlivé režimy, předpokládaná hodnota se stanoví vždy bez daně z přidané hodnoty. Stanovení předpokládané hodnoty není nahodilou a oddělenou činností. Nejen při určení předpokládané hodnoty na základě obdobného předmětu plnění předchozích veřejných zakázek může nastat situace, kdy finanční limit pro veřejnou zakázku, která již byla realizována by nepřekračovala limit 2 000 000,- Kč bez DPH či nepřekročila finanční limit pro nadlimitní veřejné zakázky, nicméně zadavatelé ke své činnosti a k přípravě a realizaci zadávacích řízení nemohou přistupovat zcela odděleně, je nutné se na hospodaření s veřejnými finančními prostředky dívat uceleně.

„Při sčítání předpokládaných hodnot veřejných zakázek na dodávky (pozn. autorky: rovněž veřejné zakázky na služby, u veřejných zakázek na stavební práce jsou pravidla upraveny specifickým ustanovením) je též třeba přihlídnout k zásadám, na nichž je zákon založen, a to zejména k zásadě účelného, hospodárného a efektivního vynakládání peněžních prostředků; s ohledem na tuto skutečnost bylo do zákona vloženo ustanovení, které vyjímá z působnosti zákona pořízování některých specifických komodit, u nichž je neúčelné a neekonomické je pořízovat zejména ve větším množství a bez ohledu na aktuální potřebu zadavatele (prokázání těchto skutečností bude vždy na zadavateli). Vždy je třeba zvažovat věcnou a časovou souvislost pořízování zboží (pod uvedené ustanovení je možné podřadit například nákup potravin, léků, letenek, pohonných hmot apod.).“³⁹ Právě věcná a časová souvislost jsou, pro správné určení režimu veřejné zakázky, a tak následně i postupu při zadávacím řízení, klíčové.

³⁸ BALÝOVÁ, Lucie. *Veřejné zakázky: Právní praxe*. Praha: C.H. Beck, 2015, 250 s. ISBN 978-80-7400-560-2. Kapitola 5 Zadávací řízení, s. 47-48.

³⁹ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (Zvláštní část, K § 13 až 16). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mjtg5pwi6q&groupIndex=5&rowIndex=0>.

ZVZ rozlišoval celkem šest druhů zadávacích řízení, a to otevřené řízení, užší řízení, jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění, soutěžní dialog, coby nový druh, který mohl využívat pouze veřejný zadavatel, a zjednodušené podlimitní řízení. ZVZ dále zavedl zvláštní druhy řízení, a sice dynamický nákupní systém a řízení, při kterém zadavatel postupuje při zadávání veřejné zakázky na základě rámcové smlouvy.⁴⁰

Zadávací řízení se zahajovala odesláním výzvy o zahájení zadávacího řízení v případě zjednodušeného podlimitního řízení, jednacího řízení bez uveřejnění a v případě řízení na základě rámcové smlouvy, a odesláním oznámení o zahájení zadávacího řízení k uveřejnění v případě ostatních zadávacích řízení.

Výzva k podání nabídky musí vždy obsahovat minimálně zadávací dokumentaci nebo podmínky přístupu či poskytnutí zadávací dokumentace podle § 48 ZVZ, lhůtu pro podání nabídek a místo podání nabídek, další specifiky stanoví minimální podmínky pro obsah výzvy pro jednotlivá zadávací řízení. Je zajímavé, že ZVZ výslovně pamatoval na informaci o tom, v jakém jazyce může být nabídka podána u všech výzev mimo zjednodušené podlimitní řízení. Mimo výzvu k účasti v soutěžním dialogu byla stanovena podmínka, že výzva obsahuje údaje o hodnotících kritériích podle § 78 ZVZ, pokud nejsou uvedeny v zadávací dokumentaci v drobných odlišnostech dle jednotlivých zadávacích řízeních. Naopak požadavek na uvedení identifikačních údajů veřejného zadavatele a informaci o druhu a předmětu veřejné zakázky jako minimální součást výzvy uvádí ZVZ pouze u zjednodušeného podlimitního řízení a jednacího řízení bez uveřejnění. Pouze obsah písemné výzvy k podání nabídek v případě soutěžního dialogu byl výše uvedeným výčtem vyčerpán ve svém minimálním rozsahu stanoveném ZVZ, ostatní ustanovení k zadávacím řízením s výzvou k podání nabídek obsahovaly další minimální podmínky na obsah písemné výzvy k podání nabídek.⁴¹

⁴⁰ Tamtéž (Zvláštní část, K § 21).

⁴¹ § 28 odst. 4 ZVZ.

Tamtéž § 29 odst. 4.

Tamtéž § 34 odst. 2.

Tamtéž § 37 odst. 4.

Tamtéž § 38 odst. 4.

ZVZ stanovoval, že veškeré lhůty určované veřejným zadavatelem musí být stanoveny s ohledem na konkrétní předmět veřejné zakázky.⁴² Ve vztahu ke lhůtám bylo nutno mít na paměti, že lhůta vždy musí uběhnout celá, tedy je-li lhůta pro podání nabídek 15 dní, počíná běžet následující den po zahájení, tj. po rozhodné skutečnosti, případně-li 15. den na sobotu či neděli, končí lhůta nejbližší následující pracovní den, tedy pondělí, a i tento pracovní den musí uplynout celý. Zadavatel tedy v takovém případě nabídky mohl otevírat nejdříve v úterý. V opačném případě by se zadavatel dopustil správního deliktu, jelikož by nedovoleně zkrátil lhůtu pro podání nabídek.⁴³

ZVZ však umožňoval za splnění podmínek stanovených ustanovením § 40 ZVZ změny lhůt platných pro veřejného zadavatele, odstavec 1 tohoto ustanovení uváděl, že lze zkrátit lhůtu pro podání nabídek o 5 dnů v případě, že již v den uveřejnění oznámení otevřeného či užšího řízení zveřejní na profilu zadavatele kompletní zadávací dokumentaci.⁴⁴ U nadlimitních veřejných zakázek v otevřeném a užším řízení se oznámení provádělo prostřednictvím odeslání příslušného formuláře oznámení o zakázce a jeho publikací ve Věstníku veřejných zakázek, respektive v Úředním věstníku EU.⁴⁵ Proces uveřejnění ve Věstníku veřejných zakázek v současnosti trvá až tři dny a uveřejnění v TED následuje až poté, lze uvažovat, že možnosti uveřejnění nedoznaly zpomalení, ale naopak spíše zrychlení. Dle komentáře Jurčíka je z praktického hlediska problematické, že ZVZ neuváděl „*zda v případě nadlimitních veřejných zakázek má být oznámení o zakázce uveřejněno ve Věstníku veřejných zakázek či v Úředním věstníku EU. V těchto Věstnicích se oznámení o zakázce uveřejní nezávisle na sobě a praxe je taková, že nejdříve je oznámení o zakázce uveřejněno ve Věstníku veřejných zakázek a následně v Úředním věstníku EU. Názor autora je, že zákonodárce zamýšlel uveřejnit zadávací dokumentaci ode dne uveřejnění ve Věstníku veřejných zakázek. V dané souvislosti připomínám, že zadávací řízení je zahájeno*

⁴² Tamtéž § 39 odst. 1.

⁴³ BALÝOVÁ, Lucie. *Veřejné zakázky: Právní praxe*. Praha: C.H. Beck, 2015, 250 s. ISBN 978-80-7400-560-2. Kapitola 5 Zadávací řízení, s. 66.

⁴⁴ § 40 odst. 1 ZVZ.

⁴⁵ JURČÍK, Radek. *Zákon o veřejných zakázkách: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 1252 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-505-3. s. 358, 363.

již samotným odesláním oznámení o zakázce a lhůty pro podání nabídek započne běžet následujícím dnem po odeslání oznámení o zakázce (srov. § 39 odst. 6).“⁴⁶

Vskutku zajímavým institutem, který byl v účinnosti od 1. července 2006 do 14. září 2010 byla úprava ustanovení § 61 ZVZ Omezení počtu zájemců v užším řízení, jednacím řízení s uveřejněním a soutěžním dialogu.⁴⁷ Toto ustanovení vnášelo do takových zadávacích řízení velkou dávku náhody a napětí. Odstavec 1 tohoto ustanovení stanovil, že omezení počtu zájemců o účast v uvedených zadávacích řízeních, provede výběr ze zájemců, kteří splnili požadovanou kvalifikaci, podle objektivních kritérií dle odstavce 2 nebo 4 uvedených v oznámení o zahájení zadávacího řízení, dále uváděl, že specifikace takových objektivních kritérií může být uvedena v kvalifikační dokumentaci. Objektivní kritéria byla tedy v podstatě dvojího druhu. První druh stanovený dle odstavce 2, kdy objektivní kritéria musela být stanovena s ohledem na povahu, rozsah a složitost předmětu plnění veřejné zakázky, dále v souladu se zásadami v § 6 a taktéž musela odpovídat zadavatelem požadované kvalifikaci technické, ekonomickým či kvalifikačním předpokladům, takto se pak posuzovala nejlépe prokázaná příslušná kritéria, v případě shody nebo nebylo-li možné stanovit pořadí kvalifikovaných zájemců objektivně, provedl se los. Konečně druhým druhem, respektive způsobem, snížení počtu zájemců bylo náhodné losování dle odstavce 4. Náhodné losování probíhalo dle pravidel stanovených zákonem, v souladu s § 6 ZVZ, právo účastnit se měli všichni zájemci, kterých se týkalo, museli být vyrozuměni o termínu losování nejméně 5 dní předem, jejich účast nebyla povinná, účast zájemců naplňovala znak veřejnosti, respektive transparentnosti losu, pokud však žádný z účastníků nebyl přítomen byla vyžadována přítomnost notáře, který se mohl účastnit i za účasti zájemců, nicméně znak transparentnosti by byl naplněn již přítomností právě zájemců jejichž práva byla předmětem losu. Znění zákona je takto více nežli jasné, přeci jen – jak by při postupu dle základních zásad a pod dohledem veřejnosti, tj. zájemců, respektive notáře, mohla být možnost zcela transparentního losu špatným řešením snížení počtu zájemců? Bohužel i mezi zástupci veřejných zadavatelů se našli tací, kteří oproti dodržování

⁴⁶ Tamtéž, s. 425.

⁴⁷ § 61 ZVZ.

dikce zákona zvolili cestu výhod, „službiček“, přátelství a jistě by se našlo mnoho jiných dalších důvodů. „Zářným“ příkladem si dovolím uvést kauzu tzv. „karlovarské losovačky“. Jednalo se o zmanipulovanou soutěž na výstavbu KV Areny právě transparentním losováním v roce 2006. O účast v předmětné veřejné zakázce se ucházelo celkem 16 firem (pozn. autorky: tj. v současnosti obchodních společností) a firma Stormen spol. s r.o., která pro statutární město Karlovy Vary pořádala dané výběrové řízení,⁴⁸ přistoupila k aplikaci snížení počtu zájemců na počet pěti firem, a to za využití transparentního losování, neboť pravděpodobně neseznala za možné postupovat dle ustanovení § 61 odst. 2 ZVZ. Transparentní losování probíhalo za přítomnosti veřejnosti, respektive přinejmenším jednoho zástupce zájemců o výběrové řízení a zároveň mimo jiné i za přítomnosti notářky. Z transparentního losování byl zveřejněn video záznam, ze kterého je nejen vizuálně, ale i slyšitelně zřejmé, že není vše v pořádku. Na záznamu⁴⁹ je vidět, že od třetího losování trvá výběr „správného“ zájemce o něco déle nežli losování předchozí, losující dokonce nahlas řekne „kartičky jsou slepené“, notářka se losování zasměje a konečně losující posledního šťastného vylosovaného vybírá po mnoha dlouhých vteřinách. Právě štěstí tomu zřejmě chtělo, že poslední vylosovaný zájemce se ve výsledku stal vítězem miliardové zakázky. Losování, do kterého vstupuje lidský faktor je zkrátka nešťastným řešením. Zákonodárce si tento fakt pravděpodobně uvědomil, možná i na základě soudních sporů, vyjádření tehdejšího prezidenta notářské komory⁵⁰ a pozornosti medií, a nakonec novelou účinnou od 15. září 2010 upravil pravidla pro losování v případě snížení počtu zájemců, kdy losování probíhalo prostřednictvím mechanických, elektronickomechanických, elektronických nebo obdobných zařízení a za účasti notáře, který průběh losování osvědčoval.

⁴⁸ KOPECKÁ, Jana. Karlovarská Losovačka je u soudu Zdroj: https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/kv-losovacka-soud-20081221.html. *Karlovarský deník* [online]. Karlovy Vary, Brno, 2008, 21. 12. 2008 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/kv-losovacka-soud-20081221.html.

⁴⁹ Karlovarská losovačka. *YouTube* [online]. 19. 8. 2019 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=NWyrx-Nd-c8>.

⁵⁰ BÁRTOVÁ, Eliška. Notáři ke karlovarské losovačce: Běžné. Co se divíte?. *Aktuálně.cz* [online]. Praha, 2008, 22. 2. 2008 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/notar-ke-karlovarske-losovacce-bezne-co-se-divite/r~i:article:521999/>.

1.4 Další právní předpisy související se zadáváním veřejných zakázek

Se zadáváním veřejných zakázek a činností veřejných zadavatelů, respektive jejich povinnostmi, v současné době velmi úzce souvisí zákon č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (dále jen „zákon o registru smluv“). V registru smluv se mimo jiné zveřejňují veškeré smlouvy uzavřené mezi veřejnými zadavateli a dodavateli vyplývající ze zadávacího řízení, vzhledem k tomu, že platí povinnost zveřejňovat smlouvy jejichž hodnota převyšuje 50 000 Kč bez DPH,⁵¹ je z pohledu zadávání veřejných zakázek možné říci, že každé zadávací řízení, které nebylo zrušeno, bude mít uveřejněnou i smlouvu. Zákon o registru dále stanoví, že smlouva nabývá účinnosti nejdříve právě dnem uveřejnění v registru smluv⁵² a také, že pokud smlouva, na niž se povinnost zveřejnění vztahuje, není uveřejněna způsobem stanoveným zákonem o registru smluv do tří měsíců ode dne, kdy byla uzavřena, platí, že je od počátku zrušena.⁵³

Velmi důležitým podzákonným právním předpisem pro zadávání veřejných zakázek je nařízení vlády č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona a o zadávání veřejných zakázek. Tímto nařízením jsou finanční limity stanovené předpisy Evropské unie, přesněji vyjmenované články směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU ze dne 26. února 2014 o zadávání veřejných zakázek, zapracovány a také navazuje na přímo použitelný předpis Evropské unie, tj. nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU).⁵⁴

Vyhláška č. 260/2016 Sb., o stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů, elektronických úkonů při zadávání veřejných zakázek a certifikátu shody, která mimo jiné upravuje podmínky technické podmínky profilu zadavatele, podmínky poskytování a přístupu k dokumentům a informacím na profilu zadavatele, podmínky doručování prostřednictvím elektronického nástroje, šifrování a způsob podávání nabídek v elektronické podobě a zároveň i podmínky pro jejich odšifrování, pořizování záznamů o elektronických úkonech, certifikát

⁵¹ § 3 odst. 2 písm. h) zákona č. 340/2015 Sb. o registru smluv.

⁵² § 6 odst. 1 zákona č. 340/2015 Sb. o registru smluv.

⁵³ § 7 odst. 1 zákona č. 340/2015 Sb. o registru smluv.

⁵⁴ § 1 nařízení vlády č. 172/2016 Sb. o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek - znění od 01. 01. 2022.

shody, podmínky pro jeho vydání, náležitosti žádosti o vydání takového certifikátu shody a jeho platnost.

Nelze opomenout úpravu hospodářské soutěže, které se věnuje zákon č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů. Tento zákon byl na základě usnesení vlády České republiky z roku 1999 zpracován Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže (dále jen „ÚOHS“), kdy ÚOHS dostal za úkol připravit návrh zákona ve znění, které bude v harmonizováno s evropskou úpravou soutěžního práva.⁵⁵ Tento právní předpis mimo jiné upravuje, respektive definuje, dohody soutěžitelů, zneužití dominantního postavení soutěžitelů, spojení soutěžitelů, pravomoci ÚOHS či řízení u ÚOHS. Dále zákon č. 273/1996 Sb., o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže *„ÚOHS je ústředním orgánem státní správy, který je zcela nezávislý ve své rozhodovací činnosti. V jeho čele je předseda, kterého jmenuje na návrh vlády prezident republiky. Funkční období předsedy je 6 let a nikdo nemůže být jmenován do této funkce na více jak dvě funkční období.“*⁵⁶

Dále jen zmíním další právní předpisy, které se zadáváním veřejných zakázek úzce souvisí, a sice nařízení vlády č. 173/2016 Sb., o stanovení závazných zadávacích podmínek pro veřejné zakázky na pořízení silničních vozidel, vyhláška č. 168/2016 Sb., o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele vyhláška č. 169/2016 Sb., o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr, vyhláška č. 170/2016 Sb., o stanovení paušální částky nákladů řízení o přezkoumání úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek, vyhláška č. 248/2016 Sb., o náležitostech obsahu žádosti o předchozí stanovisko k uzavření smlouvy a ke změně závazku ze smlouvy podle zákona o zadávání veřejných zakázek.

Ve výčtu předpisů důležitých pro zadávání veřejných zakázek nelze vynechat mezinárodní smlouvu o veřejných zakázkách. *„Dohoda WTO o*

⁵⁵ Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže) (I. Obecná část). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgayv6mjugnpiw6romnqtc&groupIndex=0&rowIndex=0>.

⁵⁶ HISTORIE ÚŘADU. Úřad pro ochranu hospodářské soutěže [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, © 2012–2022 [cit. 2022-08-06]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/ouradu/historie-uradu.html>.

veřejných zakázkách (Government Procurement Agreement, GPA, dále jen „Dohoda“). Dohoda vstoupila v platnost dne 1. ledna 1995. Jedná se o vícestrannou mezinárodní smlouvu uzavřenou mezi některými členskými státy (případně jejich uskupeními – Evropská společenství) Světové obchodní organizace (WTO). Evropská společenství jsou jednou z 13 smluvních stran GPA. Dohoda zavazuje smluvní strany, aby při zadávání veřejných zakázek zajistily stejné zacházení dodavatelům z ostatních smluvních stran Dohody, jako poskytují dodavatelům domácím, a aby nečinily rozdíly mezi dodavateli z jednotlivých smluvních stran GPA. Vedle principu nediskriminace klade dále Dohoda důraz na zakotvení principu transparentnosti v národní legislativě upravující oblast veřejných zakázek.⁵⁷

Česká republika se dne 1. května 2004 stala smluvní stranou Dohody WTO o veřejných zakázkách (dále jen „GPA“). „GPA 2012 je založena na zásadách nediskriminace, transparentnosti a procedurální spravedlnosti a obsahuje tyto hlavní prvky:

- záruky národního zacházení a nediskriminace pro dodavatele smluvních stran Dohody, pokud jde o nákup krytého zboží, služeb a stavebních služeb, jak je stanoveno v listinách každé smluvní strany

- ustanovení týkající se přistoupení k Dohodě a dostupnosti zvláštního a rozdílného zacházení pro rozvojové a nejméně rozvinuté země podrobné procedurální požadavky týkající se procesu zadávání veřejných zakázek, jejichž cílem je zajistit, aby veřejné zakázky, na které se vztahuje dohoda, byly prováděny transparentním a konkurenčním způsobem, který diskriminovat zboží, služby nebo dodavatele jiných stran, vyhýbat se střetům zájmů a předcházet korupčním praktikám

- další požadavky týkající se transparentnosti informací souvisejících se zakázkami (např. příslušné zákony a předpisy)

- ustanovení o úpravách a opravách závazků stran v oblasti krytí

⁵⁷ Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách (Obecná část, 5. Zhodnocení souladu navrhované právní úpravy mezinárodními smlouvami, jimiž je ČR vázána). Dostupné online na: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqga3f6mjtq5pwi6q&groupIndex=5&rowIndex=0>.

- požadavky týkající se dostupnosti a povahy vnitrostátních revizních postupů pro výzvy dodavatelů, které musí zavést všechny strany dohody

- ustanovení týkající se uplatňování Ujednání o řešení sporů WTO v této oblasti

- „vestavěná agenda“ pro zlepšení Dohody, rozšíření působnosti a odstranění zbývajících diskriminačních opatření prostřednictvím dalších jednání“ (překlad autorky).⁵⁸

2. Základní pojmy

V první řadě je nutné se seznámit se základními pojmy, které se se zadáváním veřejných zakázek pojí. Těmito základními pojmy jsou zadavatel, dodavatel, veřejná zakázka, předpokládaná hodnota, zadávací dokumentace, elektronické nástroje, kvalifikační požadavky, hodnocení nabídek. Některé si zaslouží obsáhlejší seznámení ve vlastní podkapitole či dále kapitole a jiné si dovoluji popsat pouze stručněji.

Prvním takovým pojmem bude pojem dodavatel, který je v ZZVZ upraven v ustanovení § 5 velmi jasně. Dodavatelem se pro účely ZZVZ rozumí osoba, fyzická či právnická, která zadavateli v rámci zadávacího či výběrového řízení

⁵⁸ Text of the Agreement: Basic principles and elements. *World Trade Organization: AGREEMENT ON GOVERNMENT PROCUREMENT* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gpa_1994_e.htm - The GPA 2012 is based on the principles of non-discrimination, transparency and procedural fairness, and contains the following main elements:

- guarantees of national treatment and non-discrimination for the suppliers of parties to the Agreement with respect to procurement of covered goods, services and construction services as set out in each party's schedules
- provisions regarding accession to the Agreement and the availability of special and differential treatment for developing and least-developed countries detailed procedural requirements regarding the procurement process designed to ensure that covered procurement under the Agreement is carried out in a transparent and competitive manner that does not discriminate against the goods, services or suppliers of other parties, avoids conflicts of interest and prevents corrupt practices
- additional requirements regarding transparency of procurement-related information (e.g. relevant statutes and regulations)
- provisions regarding modifications and rectifications of parties' coverage commitments
- requirements regarding the availability and nature of domestic review procedures for supplier challenges which must be put in place by all parties to the Agreement
- provisions regarding the application of the WTO Dispute Settlement Understanding in this area
- a "built-in agenda" for improvement of the Agreement, extension of coverage and elimination of remaining discriminatory measures through further negotiations.

nabízí dodávky, služby či stavební práce a je možné, že bude plnění nabízet i více takových osob společně a dodavatelem se rozumí i pobočka závodu.

Veřejné zakázky představují institut, prostřednictvím kterého zadavatelé nakupují zboží, zajišťují poskytování potřebných služeb a také výstavbu, rekonstrukce a další stavební práce. Cílem evropské a potažmo následně i národních úprav je vybudování společného trhu veřejných zakázek, a to na principu nediskriminace zahrnující také otevřenost trhů pro dodavatele z jiných členských států, eliminace preference výhradně místních dodavatelů a nastavení stejných, respektive rovných, podmínek. Evropská úprava upravuje v zásadě dva typy směrnic v oblasti zadávání veřejných zakázek, prvním typem jsou směrnice zadávací, tyto upravují kupříkladu podmínky veřejných zakázek a druhým typem jsou směrnice přezkumné, které se zabývají principy přezkumu úkonů zadavatele. Evropskou právní úpravu doplňují nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) a prováděcí předpisy k zadávacím směrnicím, které zahrnují jednotlivá prováděcí rozhodnutí Komise (EU), prováděcí nařízení Komise (EU), směrnice Komise, nařízení Komise (ES) či rozhodnutí Komise.⁵⁹

Za zadávací řízení lze „považovat procesní postup zadavatele, který vede k zadání veřejné zakázky“⁶⁰ a pro účely ZZVZ se jím dle § 3 ZZVZ rozumí druhy zadávacích řízení dle tohoto zákona. Oproti tomu výběrovým řízením je veřejná zakázka malého rozsahu, která mimo povinnosti dodržení zásad ustanovení § 6 ZZVZ není zadávána dle ZZVZ.

Hodnocení nabídek upravuje ZZVZ v ustanovení § 114 a následujících. „Oproti předchozí právní úpravě zadávání veřejných zakázek stanovuje ZZVZ pouze jediný způsob hodnocení nabídek, a to hodnocení podle ekonomické výhodnosti nabídek. (...) Možnost hodnotit nabídky pouze podle nejnižší nabídkové ceny totiž ZZVZ nezapovídá, avšak nově ji podřazuje pod jedno z dílčích hodnotících kritérií ekonomické výhodnosti nabídek.“⁶¹ Zadavatel

⁵⁹ LEGISLATIVA VEŘEJNÉ ZAKÁZKY - EVROPSKÁ UNIE. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE [online]. Brno [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/legislativa/verejne-zakazky/evropska-unie.html>.

⁶⁰ HERMAN, Pavel, Vlastimil FIDLER a kolektiv. *Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, s. 639. ISBN 978-80-7380-660-6, s.16

⁶¹ MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7. s. 436.

v zadávací dokumentaci pravidla pro hodnocení nabídek jasně stanoví, a to včetně způsobu výpočtu bodů, jsou-li kritéria číselně, tedy bodově, vyjádřitelná.⁶² Založí-li zadavatel hodnocení ekonomické výhodnosti i na kritériích kvality, je povinen je stanovit z hlediska spojení s předmětem veřejné zakázky a sice mohou to být kritéria kvalitativní, environmentální nebo sociální.⁶³

Dovolím si zde zmínit i problematiku přípravné fáze veřejných zakázek ačkoli není přímo základním pojmem. Přípravná fáze každého zadávacího řízení je velmi důležitou, leč často opomíjenou fází, která byla velmi zajímavě rozebírána v rámci rozhovoru s šéfredaktorem a vydavatelem časopisu *Veřejné zakázky* JUDr. Michalem Petříkem pro podcastový pořad *Veřejné zakázky od V do Z*.⁶⁴ Pan šéfredaktor v rozhovoru rozváděl, že k opominutí, respektive k přeskočení potřebné přípravné fáze dochází velmi často i z důvodů politických, neboť v rámci veřejných zakázek, zahrneme-li nutnost seznámení se s rozbíhlými projekty, se stávajícím stavem, zjištění jaké dodávky, služby a stavební práce je nutné zajistit, sestavit plán toho, co bylo kupříkladu dle volebního programu přislíbeno a to vzhledem k rozpočtovým možnostem, oznamovací, respektive povolovací proces v případě, že pro některé veřejné zakázky tak stanoví interní předpisy, samotná příprava zadávací dokumentace, průběh zadávacího řízení a následně realizace je v případě větších projektů běh na dlouhou trať a na některé takové projekty nemusí být čtyřleté volební období dostatečné. V důsledku tlaku nového vedení pak může často docházet k „tahání předpřipravených projektů ze šuplíku“ a ty pak i v případě předchozí přípravy nemusí už být vzhledem ke změně na trhu již aktuální. V rozhovoru byly zmíněny především dva velmi prospěšné instituty, které je žádoucí v přípravné fázi zadávacích řízení využít, a sice institut vzešlý ze Spojeného království Velké Británie a Severního Irska „meet the buyer“ (dále jen „MTB“), respektive „poznej svého kupujícího“ a pak druhý institut, který je i v ZZVZ uveden, a to předběžná tržní konzultace (dále jen „PTK“).

⁶² § 115 odst. 1 ZZVZ.

⁶³ Tamtéž § 116.

⁶⁴ UNIE ADMINISTRÁTORŮ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK. 2: Rozhovor s Michalem Petříkem, šéfredaktorem a vydavatelem časopisu *Veřejné zakázky*: EPIZODA PODCASTU. *Spotify: Veřejné zakázky od V do Z* [podcast]. 18. 1. 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/0sb5PjcldnC5Z7LxrKtrsR?si=3d282679f0224167>

V případě institutu MTB jde o jednostranné jednání, kdy zadavatel na předem stanoveném veřejném jednání či konferenci představí, co plánuje v určitém období nakupovat, pořizovat, co bude chtít stavět, opravovat atd. a tím dá možnost dodavatelům si rozplánovat své kapacity, protože pokud dodavatelé předem ví, že v určitém kvartálu daného roku bude soutěžena zakázka, o kterou by měli velký zájem a na kterou má potřebné zkušenosti i kapacity, případně dostanou možnost si potřebné kapacity včas doplnit nebo i dojednat možné subdodávky. V českém prostředí v případě MTB navíc dle pana Petříka dochází i k praxi, kdy jsou dodavatelé seznámeni s dřívějšími chybami v nabídkách, aby se jich příště vyvarovali. MTB je velmi přínosným institutem i pro samotné zadavatele, kdy příslušné odborné útvary či konkrétní osoby odpovědné za zadávací řízení, díky nim mají přehled, co bude nutné v nadcházejícím období, popřípadě i přesněji ve kterém kvartálu, připravit, administrovat a být připraveni na specifika daných řízení, nevznikne tak tlak při náhlé vlně nutnosti přípravy vícero náročných zadávacích řízení a je to možnost vyvarování se případných chyb při nedostatečné přípravě právě specifikace, odůvodněných a přiměřených požadavků a mnoha dalších faktorů. Domnívám se, že by se MTB mělo využívat v podstatně širším měřítku, než jak tomu momentálně je. Považuji tento institut za skutečně prospěšný a jsem přesvědčena o tom, že je cestou k ještě zodpovědnějšímu zadávání veřejných zakázek, a to zejména v přístupu k financím i ve smyslu povinnosti zadavatele postupovat s péčí řádného hospodáře, neboť je-li dán plán ku rozpočtu a je-li přinejmenším hrubá představa projektů, které je nutné realizovat, pak je snížena možnost pořizování méně potřebných či přímo nepotřebných dodávek, služeb či realizace stavebních prací.

Pokud jde o PTK⁶⁵ v rozhovoru bylo uvedeno, že jde o správné provedení celého jejího procesu, jsou dvě základní verze, první, kdy se ptáme, jak mají být nastaveny zadávací podmínky a pak druhá možnost je dát v plénum zadávací

⁶⁵ UNIE ADMINISTRÁTORŮ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK. 2: Rozhovor s Michalem Petříkem, šéfredaktorem a vydavatelem časopisu Veřejné zakázky: EPIZODA PODCASTU. *Spotify: Veřejné zakázky od V do Z* [podcast]. 18. 1. 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/0sb5Pjcln5Z7LxrKtrsR?si=3d282679f0224167>.

UNIE ADMINISTRÁTORŮ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK. 3: Rozhovor s Adélou Havlovou, partnerkou advokátní kanceláře HAVEL & PARTNERS s.r.o.: EPIZODA PODCASTU. *Spotify: Veřejné zakázky od V do Z* [podcast]. 1. 2. 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: https://open.spotify.com/episode/68tLTIQxueE7bfivwwcRXD?si=Gyu7x_bYQW6GKqDWetTggA.

dokumentaci a nechat ji dodavateli zpřipomínkovat a zkonzultovat stanovení relevantních a přiměřených podmínek. Ztotožňuji se s tím, co v rozhovoru nejen s šéfredaktorem časopisu Veřejných zakázek, padlo a skutečně by mělo být provádění PTK podstatně rozšířenější, a lze je využít v podstatě u velmi širokého okruhu předmětů plnění veřejných zakázek. Šéfredaktor Veřejných zakázek hovořil i o slovenském zadavateli, který při PTK jde do takové hloubky, kdy zveřejňuje i výkazy výměr (zde ve vztahu k dodávkám), přičemž tím se vskutku je možné vyhnout dotazům, které zadávací řízení zbytečně mohou protahovat, případně i zbytečné námitky pokud by zadavatel pro pochopitelnou neznalost každého specifického detailu v oblasti každé jednotlivé veřejné zakázky, zadávací dokumentace může díky PTK velmi vylepšit a až takzvaně vyšperkovat, aby byl následně i předmět plnění dodán, poskytován či vystavěn tak, jak je skutečně požadováno bez nedostatků či chyb, které by zadavatel nebyl předem sám schopen vyhodnotit a eliminovat.

Samozřejmě u obou institutů, jak u MTB, tak u PTK, se vyskytuje takový strašák v podobě doby, jakou to bude trvat a jak se zadávací řízení protáhne, nicméně, nicméně jak vyplývá ze zkušeností administrátorů veřejných zakázek i šéfredaktora časopisu Veřejné zakázky, jde jen o obavu spojenou s nedostatkem zkušeností některých zadavatelů. Ta zadávací řízení se správně provedenou PTK se nezdrží a naopak, jak již bylo uvedeno, je vyšší pravděpodobnost, že se zadavatel vyhne průtahům ve vztahu k prodlužování lhůt kvůli relevantním dotazům na zadávací dokumentaci, neboť takové nejasnosti v zadávací dokumentaci budou již velmi pravděpodobně právě konzultací vyřešeny a vyjasněny, respektive upraveny.

2.1 Zadavatel

Zadavatelem je z hlediska ZZVZ veřejný zadavatel dle ustanovení § 4 ZZVZ, což znamená „*Česká republika; v případě České republiky se organizační složky státu²⁾ považují za samostatné zadavatele; Česká národní banka; státní příspěvková organizace; územní samosprávný celek nebo jeho příspěvková organizace; jiná právnická osoba, byla-li založena či zřízena za účelem uspokojování potřeb veřejného zájmu, které nemají průmyslovou nebo obchodní povahu a nebo také jiná právnická osoba, kterou jiný veřejný zadavatel převážně*

*financuje, může v ní uplatňovat rozhodující vliv nebo jmenuje nebo volí více než polovinu členů v jejím statutárním nebo kontrolním orgánu.*⁶⁶ Zadavatelem je z hlediska ZZVZ taktéž „osoba, která k úhradě nadlimitní nebo podlimitní veřejné zakázky použije více než 200000000 Kč, nebo více než 50 % peněžních prostředků, poskytnutých z a) rozpočtu veřejného zadavatele, b) rozpočtu Evropské unie nebo veřejného rozpočtu cizího státu s výjimkou případů, kdy je veřejná zakázka plněna mimo území Evropské unie.“⁶⁷, což je tzv. dotovaný zadavatel. Dále ZZVZ zná i sektorového zadavatele, tj. „při zadávání sektorových veřejných zakázek podle § 151, včetně sektorových koncesí podle § 176 odst. 3, je zadavatelem také osoba uvedená v § 151 odst. 2“⁶⁸ ZZVZ také v ustanovení § 4 odst. 4 stanoví, že pokud je zahájeno zadávací řízení zadavatelem uvedeným pod odst. 1 až 3 tohoto ustanovení, i když k zahájení zadávacího řízení nebyl povinen, je následně stanovena povinnost dodržovat ve vztahu k takto zahájené veřejné zakázce postupovat v souladu se ZZVZ.

2.2 Předpokládaná hodnota

Předpokládaná hodnota je upravena v části první, hlavě III., dílu 2 ZZVZ. Je základním stavebním kamenem, byť je hodnotou, která je pouze orientační, a její stanovení je jedním z prvních kroků zadavatele při přípravě každého nápadu na veřejnou zakázku. „Z procesního pohledu zákona má stanovení předpokládané hodnoty dva důvody jež nastávají výlučně před zahájením zadávacího řízení (resp. ve specifických případech před zadáním veřejné zakázky (blíže odstavec 5), a to

1. pro určení druhu a typu veřejné zakázky a
2. rozhodnutí zadavatele zda zahájit či nezahájit zadávací řízení ve vztahu k rozpočtu zadavatele (zde je potřeba upozornit na skutečnost, že předpokládaná hodnota se vždy stanovuje bez daně z přidané hodnoty, a tedy zadavatelé, jež jsou neplátcí daně z přidané hodnoty musí při úvaze

⁶⁶ § 4 odst. 1 ZZVZ.

⁶⁷ § 4 odst. 2 ZZVZ.

⁶⁸ Tamtéž, § 4 odst. 3.

realizovatelnosti veřejné zakázky počítat s vyšším celkovým závazkem – blíže § 84 odst. 2).“⁶⁹

Z výše uvedeného vyplývá, že předpokládanou hodnotu je nutné stanovit i vzhledem k rozpočtovým možnostem zadavatele ve smyslu možností veřejnou zakázku realizovat a dostát závazkům z ní vzešlých.

„Aby zadavatel mohl určit předpokládanou hodnotu veřejné zakázky správným způsobem, je nejprve nutné tento pojem definovat. Předpokládanou hodnotou veřejné zakázky se rozumí zadavatelem předpokládaná výše úplaty za plnění veřejné zakázky, která musí být vyjádřena v penězích. Uvedená definiční norma (§ 16 odst. 1 věta druhá) přímo souvisí se základním znakem veřejné zakázky, tj. její úplatností. (...) Zároveň nadále platí, že do předpokládané hodnoty veřejné zakázky se nezahrnuje daň z přidané hodnoty.“⁷⁰ Předpokládaná hodnota se v souladu s ustanovením § 16 odst. 6 ZZVZ stanoví na základě údajů a informací o zakázkách stejného či obdobného předmětu plnění, nejsou-li takové údaje nebo informace k dispozici, provede se průzkum trhu, předběžné tržní konzultace případně se zvolí jiný způsob či kombinace výše uvedených.⁷¹

2.3 Elektronické nástroje

V říjnu roku 2018 vešla v účinnost novela ZZVZ, která zadavatelům uložila povinnost vést veškerou komunikaci s dodavateli elektronicky. Osobně se, jak jsem již uvedla v úvodu, problematice zadávání veřejných zakázek intenzivněji věnuji téměř tři roky a s elektronikou, jistě i vzhledem ke svému věku, nemám žádné větší potíže, z toho důvodu se mi některé, s nadsázkou řečeno, až hysterické výkřiky o povinné elektronizaci jeví jako zbytečně přehnané, nicméně chápu, že pro zaběhlé postupy to byla vskutku rána. Zadavatelé se museli přizpůsobit a pokud do té doby elektroniku využívali téměř výhradně k čitelné

⁶⁹ KRČ, Robert a Jan VANĚČEK. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2022, s. 1005. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-834-4, s. 112.

⁷⁰ DVOŘÁK, David, Tomáš MACHUREK, Petr NOVOTNÝ, Milan ŠEBESTA, Darja KOSMÁKOVÁ, Filip KRUMBOLC, David MAREŠ a kolektiv. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017, s. 1320. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-651-7, s. 99.

⁷¹ § 16 odst. 6 ZZVZ.

výrobě zadávací dokumentace a k přípravě jednotlivých protokolů, ačkoli již předchozí právní úprava ZVZ elektronické nástroje zavedla a zadavatelům byla možnost využívat je dána, pak je zjevné, že elektronické nástroje je nepříjemně překvapily a mírné zděšení je možné chápat. Já osobně, vzhledem k výše uvedenému, znám výhradně elektronickou formu zadávání veřejných zakázek a elektronické nástroje tedy od svého seznámení s veřejnými zakázkami vnímám jako naprostou samozřejmost. Elektronické nástroje upravuje ustanovení § 213 ZZVZ. Stanoví mimo jiné, že jeho použití musí být pro dodavatele bezplatné.

Český trh nabízí více elektronických nástrojů, respektive elektronických tržišť, které splňují podmínky pro zadávání veřejných zakázek. Patří mezi ně například Národní elektronický nástroj (NEN)⁷², E-ZAK⁷³, Tender arena⁷⁴, TENDERMARKET⁷⁵, Portál vhodné uveřejnění⁷⁶ či Gemin⁷⁷. Elektronické nástroje umožňují díky šifrování neovlivnitelnost průběhu zadávacích řízení. Veřejné zakázky zadávané dle ZZVZ vyžadují vygenerování šifrovacích klíčů⁷⁸, díky konkrétnímu kódu konkrétní veřejné zakázky je registrovanému dodavateli v daném elektronickém nástroji k dispozici právě takový konkrétní šifrovací klíč, který mu umožní do elektronického nástroje vložit zašifrovanou nabídku k dané veřejné zakázce. K takto vložené nabídce se zadavatel dostane skutečně až po

⁷² Národní elektronický nástroj [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://nen.nipez.cz/>. Národní elektronický nástroj (NEN) je komplexní elektronický nástroj pro administraci a zadávání veřejných zakázek a koncesí pro všechny kategorie veřejných zakázek a všechny kategorie zadavatelů, vč. sektorových. NEN podporuje všechny rozsahy elektronizace od evidence zadávacích řízení po plně elektronické postupy.

⁷³ E-ZAK [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://ezak.cz/>. E-ZAK je certifikovaný nástroj pro zadávání veřejných zakázek v souladu se zákonem č. 134/2016 Sb. Používá se také pro zadávání veřejných zakázek malého rozsahu, u nichž je zákonem vyžadováno dodržování zásad transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace.

⁷⁴ Tender arena [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://tenderarena.cz/>. Elektronický nástroj pro zadávání veřejných zakázek.

⁷⁵ TENDERMARKET [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.tendermarket.cz/home.seam>. E-tržiště veřejné správy TENDERMARKET je webová aplikace pro operativní a rychlé nákupy zadavatelů veřejných zakázek. Podporuje zadávání veřejných zakázek ve vybraných zadávacích řízeních podle zákona o zadávání veřejných zakázek, ale zejména je zaměřeno na zadávání tzv. veřejných zakázek malého rozsahu ("VZMR").

⁷⁶ Portál pro vhodné uveřejnění [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.vhodne-uverejneni.cz/>. Portál pro vhodné uveřejnění (dále jen PVU) je certifikovaný elektronický nástroj, který implementuje profil zadavatele ve smyslu zákona o zadávání veřejných zakázek.

⁷⁷ Gemin [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.gemin.cz/>. Gemin je první elektronické tržiště nové generace v České republice. Představuje jednoduchý, efektivní a transparentní elektronický nástroj pro obchodování veřejného sektoru s komerčními subjekty.

⁷⁸ Pozn.: Autorka ve vztahu k praktickým zkušenostem a postupům s elektronickými nástroji hovoří konkrétně o elektronickém nástroji Tender arena, není-li uvedeno jinak.

uplynutí lhůty pro podání nabídek, a to pouze za předpokladu, že si při zahájení zadávacího řízení vygenerované klíče uschoval. Dle mého názoru je fakt, že bez uschování šifrovacích klíčů není možné nabídky k dané veřejné zakázce zpřístupnit pro hodnocení již velmi dobře známým, a tedy se osobně domnívám, že to není v současné době už příliš obvyklé, nicméně z důvodu ztráty takto vygenerovaných klíčů k veřejné zakázce je nutné veřejnou zakázku zrušit, jelikož k nabídkám se zadavatel skutečně nemá možnost dostat. Elektronizace zadávacího řízení a potažmo profil zadavatele tak udržují čistou, plně dohledatelnou komunikaci zadavatele s dodavateli.

2.4 Kvalifikační požadavky

Zadavatel v zadávací dokumentaci stanoví podmínky, které musí dodavatelé pro úspěšný průběh účasti v zadávacím řízení splnit. ZZVZ upravuje kvalifikační požadavky pro nadlimitní režim, pro podlimitní režim se pak kvalifikační požadavky použijí dle uvážení zadavatele a dle oprávněných požadavků ve vztahu k předmětu zadávacího řízení. Pro řízení výběrová, tedy pro veřejné zakázky malého rozsahu, jsou-li vyhlášena se pak kvalifikační požadavky stanoví analogicky k požadavkům stanoveným právě pro režim nadlimitních veřejných zakázek. V nadlimitním režimu je primárním požadavkem splnění základní způsobilosti dodavatele, a to způsobem stanoveným ustanovením § 75 ve vztahu k § 74 ZZVZ. Základní způsobilost dodavatelé prokazují jednotlivými doklady, výpisem ze seznamu kvalifikovaných dodavatelů či jednotným evropským osvědčením pro veřejné zakázky. Zároveň však také platí, že základní způsobilost může dodavatel v době podání nabídky prokázat čestným prohlášením.

Pochopitelně v první fázi je nejsnazším řešením pro dodavatele předložit právě čestné prohlášení o splnění základní způsobilosti, pokud takový dodavatel v případě výběru má v plánu základní způsobilost dokládat jednotlivými doklady, je nutné, aby s jejich obstaráváním neotálel. Potvrzení z finančního úřadu i z jednotlivých poboček české správy sociálního zabezpečení může trvat celých 30 dní, v závislosti na oblasti, ve kterém má dodavatel své sídlo. Vzhledem k tomu, že jednotlivé doklady nesmí být starší tří měsíců přede dnem zahájení zadávacího řízení je pro dodavatele velmi praktickým řešením zažádání o zápis do seznamu

kvalifikovaných dodavatelů (dále jen „SKD“). Problematika SKD je upravena v části jedenácté, hlavě II. ZZVZ. K žádosti o zápis do SKD musí dodavatelé přiložit aktuální doklady k prokázání základní i profesní způsobilosti, tj. ne starší tří měsíců přede dnem podání žádosti. Žádost se podává Ministerstvu pro místní rozvoj a nejpozději v den podání žádosti musí dodavatel uhradit správní poplatek.⁷⁹ SKD je platné vždy po dobu jednoho roku a novou žádost je nutné podat vždy do 31. března daného roku. Ještě snazším způsobem k prokázání základní a profesní způsobilosti je jednotné evropské osvědčení pro veřejné zakázky což je svým způsobem prokázání čestným prohlášením.⁸⁰

Kromě základní a profesní způsobilosti uvádí ZZVZ i další kvalifikační kritéria, která je možné požadovat prokázání ekonomické či technické kvalifikace. Zadavatel vždy stanoví požadavky na prokázání kvalifikace ve vztahu k předmětu plnění konkrétní veřejné zakázky. *„Další relevantní oblastí jsou podmínky pro zajištění plnění veřejných zakázek – „kvalifikační podmínky“. Ty jsou obecně buď technické – například požadavky na dodavatele stavby, aby měl dostatečné zkušenosti s danou prací – nebo finanční, které zajišťují, že firma má dostatečné finanční zdroje k provedení. V kontextu volného pohybu služeb judikatura ESD předpokládá, že takové podmínky jsou překážkou obchodu i bez přímé či nepřímé diskriminace. Poté přistupuje k odůvodnění tím, že zvažuje, zda jsou takové podmínky odůvodněné konkrétním veřejným zájmem, kterému zakázka slouží. Ve věci Contse, týkající se smlouvy na poskytování asistovaných dýchacích technik pacientům doma, Soudní dvůr nejprve došel k závěru, že různé podmínky představují překážky obchodu – například podmínka, že uchazeči by měli mít kancelář v hlavním městě provincie, kde služba měla být poskytnuta – a poté poznamenal, že je „společným základem“, že podmínky mají zajistit ochranu života a zdraví, a posoudil je s ohledem na tento cíl.*

⁷⁹ Metodický postup pro SKD a šablony dokumentů. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Portál o veřejných zakázkách [online]. Praha [cit. 2022-03-09]. Dostupné z: <https://portal-vz.cz/metodiky-standoviska/metodicka-doporuceni-k-zzvz/metodicky-postup-pro-sk-d-a-sablony-dokumentu/Zacatek-formularu>.

⁸⁰ UNIE ADMINISTRÁTORŮ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK. 3: Rozhovor s Adélou Havlovou, partnerkou advokátní kanceláře HAVEL & PARTNERS s.r.o.: EPIZODA PODCASTU. *Spotify: Veřejné zakázky od V do Z* [podcast]. 1. 2. 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: https://open.spotify.com/episode/68tLTIQxueE7bfivwwcRXD?si=Gyu7x_bYQW6GKqDWetTggA.

Tato situace vyvolává otázku odůvodněnosti rozpočtu v neposlední řadě proto, že cílem těchto podmínek není pouze zajistit dodání zboží nebo služeb, ale také dodání bez zbytečných nákladů. Nedodání může mít jen malý nebo vůbec žádný dopad na cíl smlouvy – například u smlouvy na dodávky snadno dostupné na trhu. Může však významně ovlivnit finanční zájmy vlády, a to jak kvůli méně výhodným podmínkám při nákupu náhradních dílů v krátké době, v menším množství a bez formální soutěže, tak kvůli procesním nákladům na provedení alternativních opatření. Ať už se jedná o jediné náklady vyplývající z neúspěchu smlouvy, nebo jsou dodatečné k jiným nákladům, jako je vliv na veřejné zdraví, je zjevně nutné je vzít v úvahu v kvalifikačním procesu, v neposlední řadě proto, že pokud tak neučiníte, může dojít ke zvýšení počtu neúspěšných smluv. Dále mohou mít podmínky ekonomické cíle z hlediska jejich předmětu – například smlouvy na nákup IT systémů za účelem úspor nákladů. Je tedy jednoznačně nutné akceptovat rozpočtové zdůvodnění kvalifikačních podmínek.“ (překlad autorky).⁸¹

⁸¹ ARROWSMITH, Sue. Rethinking the Approach to Economic Justifications under the EU's Free Movement Rules. *Current legal problems* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2015, 68(1), 307-365 [cit. 2022-03-02]. ISSN 0070-1998. Dostupné z: doi:10.1093/clp/cuv011, s. 356-357 – Ensuring performance of public contracts. Another relevant area concerns conditions for ensuring performance of public contracts – ‘qualification conditions’. These are generally either technical—for example, requirements for a construction contractor to have sufficient experience of the work in question - or financial, ensuring that a firm has adequate financial resources to perform. In the context of free movement of services ECJ case law assumes that such conditions are obstacles to trade even without direct or indirect discrimination. It then approaches justification by considering whether such conditions are justified by the specific public interest served by the contract. Thus in *Contse*, concerning a contract for providing assisted breathing techniques to patients at home, the Court first concluded that various conditions were obstacles to trade - for example, a condition that tenderers should have an office in the capital city of the province where the service was to be provided—and then noted that it was ‘common ground’ that the conditions were intended to ensure protection of life and health and assessed them by reference to that objective.

This situation raises the issue of budgetary justifications not least because such conditions aim not only at securing delivery of goods or services but at delivery without unnecessary cost. Failure to deliver may impact only slightly or not at all on the contract’s objective—for example, with a contract for supplies readily available on the market. However, it may affect the government’s financial interests significantly, both because of less favourable terms when purchasing replacements at short notice, in smaller quantities and without a formal competition, and because of the procedural costs of making alternative arrangements. Whether these are the only costs of contract failure or are additional to others, such as an effect on public health, clearly they need to be taken into account in the qualification process, not least because failure to do this could increase contract failures. Further, conditions may have economic objectives from the perspective of their subject matter—for example, contracts for purchasing IT systems to implement cost savings. Thus, it is clearly necessary to accept budgetary justifications for qualification conditions.”

3. Druhy, režimy a způsoby zadávání veřejných zakázek

V této části své práce bych se ráda věnovala jednotlivým druhům, režimům a způsobům zadávání veřejných zakázek, a to především z hlediska aktuálně platné a účinné právní úpravy, tj. v souladu se ZZVZ.

Veřejné zakázky jsou děleny do tří základních druhů, a sice zákony od roku 1994 rozlišují veřejné zakázky na dodávky, služby a stavební práce. Ustanovení § 14 ZZVZ ve svých čtyřech odstavcích definuje jednotlivé druhy veřejných zakázek a stanoví čím se pro účely ZZVZ rozumí stavbou. Odstavec 1 předmětného ustanovení osvětluje co se rozumí veřejnou zakázkou na dodávky, a sice, že takovou veřejnou zakázkou je taková, „*jejímž předmětem je pořízení věcí, zvířat nebo ovladatelných přírodních sil, pokud nejsou součástí veřejné zakázky na stavební práce podle odstavce 3. Pořízením se rozumí zejména koupě, nájem nebo pacht.*“⁸² Veřejná zakázka na služby je taková, „*jejímž předmětem je poskytování jiných činností, než uvedených v odstavci 3.*“⁸³ A konečně dle odstavce 3 předmětného ustanovení veřejná zakázka na stavební práce je takovou veřejnou zakázkou, „*jejímž předmětem je a) poskytnutí činností uvedené v oddílu 45 hlavního slovníku jednotného klasifikačního systému pro účely veřejných zakázek podle přímo použitelného předpisu Evropské unie (dále jen „hlavní slovník jednotného klasifikačního systému“), b) zhotovení stavby, nebo c) poskytnutí souvisejících projektových činností, pokud jsou zadávány společně se stavebními pracemi podle písmene a) nebo b).*“⁸⁴

Druh veřejné zakázky se v souladu s ustanovením § 15 ZZVZ v praxi určí dle hlavního předmětu veřejné zakázky. Obecně lze tedy vzhledem k výše uvedenému říci, že pokud jsou součástí předmětu veřejné zakázky stavební práce, pak jde o veřejnou zakázku na stavební práce. V ostatních případech, není-li předmětem veřejné zakázky čistě jen dodávka či jen služba, se druh veřejné zakázky určí podle předpokládaných hodnot jednotlivých částí předmětu veřejné zakázky. Jako příklad takto smíšeného předmětu veřejné zakázky lze uvést veřejné zakázky z oblasti informačních technologií, kdy předmětem veřejné zakázky bude zavedení kupříkladu zcela nového systému, který sestává

⁸² § 14 odst. 1 ZZVZ.

⁸³ Tamtéž, § 14 odst. 2.

⁸⁴ Tamtéž, § 14 odst. 3 písm. a), b), c).

z dodávky potřebného hardwaru pro systém a zároveň i softwaru a zajištění jeho podpory hardwaru i softwaru dodavatelem či výrobcem daného systému, v takovém případě se hlavní druh veřejné zakázky stanoví právě podle předpokládané hodnoty části na dodávky a části na služby. Rozdělení předmětu veřejné zakázky i na takovéto dělení kolik bude stát část za dodávky a kolik část za služby je nanejvýš praktické i z hlediska následného zaúčtování. Pochopitelně i v oblasti veřejných zakázek v oblasti informačních technologií jsou i případy veřejných zakázek čistě na dodávky, například obměna hardwaru, přičemž zadavatel disponuje dostatečně odborně způsobilým personálem a tento hardware sám umístí a nainstaluje místo hardwaru obměňovaného, či v případě veřejných zakázek na služby v případě, že předmětem veřejné zakázky bude čistě poskytování podpory pro zapojený a instalovaný software. V takových případech však dojde zpravidla k zásahu zaměstnanců zadavatele do dodaného předmětu plnění a může dojít i k narušení záručních podmínek, což by mohlo vést k mnohem vyšším následným nákladům, oproti těm, kdy je implementace předmětu plnění a podpora dodavatele k němu zadavatelem do nákladů veřejné zakázky zahrnuta a řádně uhrazena.

3.1 Režim veřejné zakázky

Stejně jako rozlišujeme tři druhy veřejných zakázek rozlišujeme také tři režimy, a to režim nadlimitní a podlimitní a veřejné zakázky malého rozsahu. Režim veřejné zakázky se určí dle předpokládané hodnoty veřejné zakázky. Jakmile zadavatel zvolí při zahájení zadávacího řízení režim veřejné zakázky, byť by zvolil dobrovolně režim přísnější, platí povinnost jej dodržet po celé zadávací řízení.⁸⁵

Veřejná zakázka malého rozsahu (dále jen „VZMR“) je taková, „*jejíž předpokládaná hodnota je rovna nebo nižší v případě veřejné zakázky a) na dodávky nebo na služby částce 2000000 Kč, nebo b) na stavební práce částce 6000000 Kč.*“⁸⁶ V případě VZMR platí výjimka uvedená v ustanovení § 29 ZZVZ, kdy platí, že pokud je hodnota plnění v mezích pro užití režimu VZMR zadavatel není povinen VZMR zahájit, pokud ji však zahájí je povinen dodržet zásady podle

⁸⁵ § 24 odst. 1 ZZVZ.

⁸⁶ Tamtéž § 27.

§ 6 ZZVZ. Tyto zásady zadávání veřejných zakázek, konkrétně povinnost dodržovat zásady transparentnosti, přiměřenosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace vůči dodavatelům, zákaz omezení účasti v zadávacím řízení dodavatelům se sídlem v členském státě Evropské unie, Evropského hospodářského prostoru či Švýcarské konfederace a stejně tak dodavatelům se sídlem v jiném státě, který má s Českou republikou nebo s Evropskou unií uzavřenou mezinárodní smlouvu zaručující přístup dodavatelům z takových států k zadávacím řízením.⁸⁷ „Zadavatel je při postupu podle tohoto zákona, a to při vytváření zadávacích podmínek, hodnocení nabídek a výběru dodavatele, povinen za předpokladu, že to bude vzhledem k povaze a smyslu zakázky možné, dodržovat zásady sociálně odpovědného zadávání, environmentálně odpovědného zadávání a inovací ve smyslu tohoto zákona. Svůj postup je zadavatel povinen řádně odůvodnit.“⁸⁸ Zásady dle odst. 4 citovaného ustanovení jsou nejen pro zadavatele stále poměrně čerstvou novinkou v ZZVZ, byl doplněnou novelou, kterou prováděl zákon č. 543/2020 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpadech a zákona o výrobcích s ukončenou životností, a účinnosti nabyl 1. ledna 2021.

Podlimitní a nadlimitní režim veřejné zakázky se stanoví dle výše předpokládané hodnoty ku finančnímu limitu stanovenému nařízením vlády zpracovávajícím příslušné ustanovení Evropské unie.⁸⁹ Toto nařízení rozlišuje limity pro jednotlivé druhy veřejných zakázek a také pro různé kategorie zadavatelů. Pro rok 2022 byly limity pro veřejné zakázky stanoveny následovně:

„Podlimitní veřejná zakázka na dodávky a služby od 2 000 000 do 3 653 000 na dodávky a služby zadávané ústředními orgány státní správy

Podlimitní veřejná zakázka na dodávky a služby od 2 000 000 do 5 610 000 na dodávky a služby zadávané veřejnými zadavateli na nižší úrovni

Podlimitní veřejná zakázka stavební práce od 6 000 000 do 140 448 000

Nadlimitní veřejná zakázka na dodávky a služby nad 3 653 000

Nadlimitní veřejná zakázka na stavební práce nad 140 448 000

Pro sektorové zadavatele

⁸⁷ Tamtéž § 6 zákona odst. 1, 2, 3 písm. a) a b).

⁸⁸ Tamtéž § 6 odst. 4.

⁸⁹ § 25 ZZVZ.

Nadlimitní veřejná zakázka na dodávky a služby nad 11 247 000

Nadlimitní veřejná zakázka na stavební práce nad 140 448 000

Ceny jsou v Kč bez DPH.⁹⁰

3.2 Druhy zadávacích řízení

Veřejné zakázky je možné zadávat v různých druzích zadávacích řízení. Některé druhy zadávacích řízení jsou používány hojněji než druhy jiné, je to zřejmě dáno i tím, že některé druhy právní úprava a zadavatelé znají v určité období současné právní úpravy už od roku 1994 a naopak jiné druhy byly upraveny až později a zdá se, že přetrvává obava z čehosi nového, a proto některé inovativnější druhy zadávacích řízení jsou zadavateli užívány jen zřídka.

Druhy zadávacích řízení uvádí ustanovení § 3 ZZVZ, a sice jde o zjednodušené podlimitní řízení, otevřené řízení, užší řízení, jednací řízení s uveřejněním, jednací řízení bez uveřejnění, řízení se soutěžním dialogem, řízení o inovačním partnerství, koncesní řízení, nebo řízení pro zadání veřejné zakázky ve zjednodušeném režimu. Jako další možný způsob zadávacího, respektive výběrového, řízení je nutné vzpomenout i VZMR, pro které platí již výše uvedené informace k finančním limitům. Naopak „*zvláštní postupy upravené v části šesté ZZVZ (rámcové dohody, dynamický nákupní systém a soutěž o návrh) zadávacími řízeními nejsou. Na tyto postupy se tedy úprava vztahující se k zadávacím řízením bez dalšího nepoužije (v rámci části šesté ZZVZ je proto často výslovně odkazováno na jednotlivá ustanovení vztahující se k zadávacím řízením).*“⁹¹ Dovolím si blíže rozebrat pouze tři z celkového počtu druhů zadávacích řízení, a sice ty dle mého názoru nejfrekventovaněji užívané.

⁹⁰ *Veřejná soutěž: Od 1. ledna 2022 platí ve veřejných zakázkách nové limity* [online]. Praha: Tender Service [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.verejna-soutez.cz/service/novinky/Nove-limity-ve-verejnych-zakazkach-od-1-ledna-2022>.

⁹¹ MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7. s. 22.

3.2.1 Zjednodušené podlimitní řízení

„Zjednodušené podlimitní řízení je jediným druhem zadávacího řízení, který nevychází z regulace obsažené v evropských směrnících, jedná se o vnitrostátní úpravu.“⁹²

Zjednodušené podlimitní řízení (dále jen „ZPŘ“) zadavatel zahajuje uveřejněním výzvy k podání nabídek obsahující alespoň náležitosti stanovené v příloze č. 6 ZZVZ na profilu zadavatele, touto vyzývá neomezený počet dodavatelů, dále má zadavatel možnost odeslat výzvu po jejím uveřejnění některým dodavatelům, v takovém případě zákon ukládá, že musí být výzva odeslána alespoň 5 dodavatelům.⁹³ Právě tato možnost zadavatele vyzvat alespoň 5 dodavatelů je předmětem menší kolize mezi komentáři autorů Hermana, Fidlera a kolektivu a Macka a kolektivu. Macek a kolektiv uvádí, že *„uvedená povinnost odeslat výzvu k podání nabídek minimálně 5 dodavatelům, pokud se zadavatel rozhodne nad rámec uveřejnění výzvy na profilu zadavatele rovněž přímo odeslat některým dodavatelům, se tak jeví jako nesystematická a nadbytečná. (...) Autoři tohoto komentáře však doporučují postupovat dle přísnějšího výkladu, alespoň do doby, než bude uvedené vyjasněno rozhodovací praxí či relevantním metodickým pokynem Ministerstvem pro místní rozvoj či ÚOHS.“⁹⁴* Z uvedeného vyplývá, že kolektiv autorů praktického komentáře s judikaturou má pochybnosti ve věci rozesílání výzvy k podání nabídky konkrétním dodavatelům, oproti tomu kolektiv autorů komentáře Vydavatelství a nakladatelství Aleše Čenka uvádí, že *„v případě adresných výzev by však nemělo být zpochybňováno, že je zadavatel oprávněn vybrat k oslovení dodavatele z určitého regionu nebo dodavatele, s nimiž má z minulosti dobré zkušenosti. Zaslání výzvy některým dodavatelům totiž není zákonem považováno a jejich zvýhodnění, neboť prostřednictvím na profilu uveřejněné výzvy se o zahájení zadávacího řízení mohou dozvědět i ostatní dodavatelé. Opačný výklad, tedy, že zaslání výzvy je zvýhodněním dodavatele, by vedl k závěru, že výzvy nelze zasílat*

⁹² HERMAN, Pavel, Vlastimil FIDLER a kolektiv. *Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, s. 639. ISBN 978-80-7380-660-6, s. 150.

⁹³ § 53 odst. 1 ZZVZ.

⁹⁴ MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7, s. 203.

*nikdy pro rozpor se zásadou nediskriminace a rovného zacházení. Takový závěr je ale v přímém rozporu s textem komentovaného odstavce, který zasílání výzev výslovně připouští, a to právě z toho důvodu, aby byly odstraněny pochybnosti o možnosti adresných výzev.*⁹⁵ Vzhledem ke znění ZZVZ se přikláním k názoru a znění komentáře autorů Herman, Fidler a kolektiv, pokud by mělo rozeslání adresné výzvy k podání nabídky určitým dodavatelům, znění ZZVZ by tuto možnost neuvádělo vůbec nebo by takový postup přímo zakázalo. Vzhledem k možnému náhledu z praxe mám za to, že možnost adresného rozeslání výzvy k podání nabídky u ZPŘ pokládám jednoznačně za přínos.

*„Jedná se o jednofázové zadávací řízení, v podstatě jde o zjednodušenou a rychlejší verzi otevřeného řízení.“*⁹⁶ Lhůta pro podání nabídek v ZPŘ nesmí od zahájení zadávacího řízení činit méně nežli 11 pracovní dní, a to celých.⁹⁷ ZZVZ stanoví jen v několika málo případech lhůtu ve dnech pracovních, zpravidla uvádí lhůty ve dnech, což bez specifikace „pracovní“ znamená vždy dny kalendářní.

*„Při postupu ve zjednodušeném podlimitním řízení je zadavatel povinen nad rámec části třetí ZZVZ aplikovat rovněž část druhou a desátou ZZVZ obsahující základní a společná ustanovení, kterými je tak zadavatel při postupu ve zjednodušeném podlimitním řízení rovněž vázán.“*⁹⁸

ZPŘ se zakončuje odesláním formuláře CZ03 – Oznámení o výsledku podlimitního řízení ve Věstníku veřejných zakázek.

3.2.2 Otevřené řízení

Otevřené řízení se zahajuje odesláním oznámení o zahájení zadávacího řízení k uveřejnění způsobem dle § 212 ZZVZ, tím se vyzývá neomezený počet

⁹⁵ HERMAN, Pavel, Vlastimil FIDLER a kolektiv. *Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, s. 639. ISBN 978-80-7380-660-6, s. 150-151.

⁹⁶ MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7, s. 22.

⁹⁷ HERMAN, Pavel, Vlastimil FIDLER a kolektiv. *Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, s. 639. ISBN 978-80-7380-660-6, s. 156.

⁹⁸ MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7, s. 203.

dodavatelů k podání nabídky.⁹⁹ V případě podlimitního režimu jde o odeslání formuláře CZ02 – Oznámení o zahájení zadávacího řízení a v případě nadlimitního režimu jde o odeslání formuláře prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek s označením F02 – Oznámení o zahájení zadávacího řízení a také do Úředního věstníku Evropské unie. Stejně tak při změně lhůty pro podání nabídek či jiné podstatné změně je nutné takovou skutečnost prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek, potažmo Úředního věstníku Evropské unie, nutno oznámit a zveřejnit, a to formulářem s označením F14 – Oprava – Oznámení změn nebo dodatečných informací. Konečně každé zadávací řízení zadávané v otevřeném řízení je ve Věstníku veřejných zakázek nutné ukončit formulářem s označením F03 – Oznámení o výsledku zadávacího řízení, v tomto formuláři zadavatel uvede mimo jiné počet obdržených nabídek v rámci tuzemska, členských států Evropské unie či třetích zemí, identifikaci vybraného dodavatele i konečnou hodnotu veřejné zakázky.

*„Otevřené řízení můžeme považovat za nejčastěji doporučovaný druh zadávacího řízení, k jehož využití může přistoupit každý zadavatel, aniž by musel splňovat jakékoliv další související podmínky.“*¹⁰⁰ Ustanovení § 56 odst. 2 ZZVZ stanoví, že o podaných nabídkách není zadavateli s dodavateli umožněno jednat. Po uplynutí lhůty pro podání nabídek není možné nabídku jakkoli měnit či upravovat.¹⁰¹ Výjimku tvoří pouze objasnění nebo doplnění údajů, dokladů, vzorků nebo modelů, které nejsou hodnoceny dle hodnotících kritérií, tedy v souladu s ustanovením § 46 ZZVZ, tj. objasnění nebo doplnění údajů, dokladů, vzorků nebo modelů.

*„Vymezení lhůt v nadlimitním režimu přímo vyplývá z evropských směrnic č. 2014/24/EU a č. 2014/25/EU. (...) Lhůta začíná běžet ode dne zahájení zadávacího řízení, tedy odeslání formuláře k uveřejnění.“*¹⁰² V otevřeném řízení musí lhůta pro podání nabídek činit od zahájení zadávacího řízení nejméně 30

⁹⁹ § 56 odst. 1 ZZVZ.

¹⁰⁰ MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7, s. 214.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 215.

¹⁰² MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7, s. 216.

kalendářních dní. ZZVZ stanoví, kdy je nutné lhůtu pro podání nabídek prodloužit (ustanovení § 57 odst. 1 písm. a) a b) ZZVZ) a zároveň i umožní zkrácení lhůty (ustanovení § 57 odst. 2 písm. a) a b) ZZVZ). Jedním z důvodů, pro které je lhůtu možné zkrátit je zaslání formuláře F01 – Předběžné oznámení do Věstníku veřejných zakázek a zvolit možnost, že bude využito zkrácení lhůty. Je tedy evidentní, že ne každé uveřejnění takového předběžného oznámení nutně vede ke zkrácení lhůty následně vypsaneho zadávacího řízení.

3.2.3 Užší řízení

Obdobně jako v otevřeném řízení ani v případě užšího řízení „*není třeba splňovat náležitosti vyplývající z jiných zákonných ustanovení a může jej tedy pro zadání veřejné zakázky využít každý zadavatel. Na rozdíl od otevřeného řízení probíhá toto řízení ve dvou fázích, nejprve dochází k podání žádosti o účast a teprve po jejich posouzení zadavatel vyzývá účastníky zadávacího řízení k podání nabídek.*“¹⁰³ Užší řízení se taktéž zahajuje odesláním oznámení o zahájení zadávacího řízení prostřednictvím Věstníku veřejných zakázek. V užším řízení je v souladu s výše uvedeným v oznámení o zahájení zadávacího řízení uvedena nejprve lhůta pro podání žádostí o účast, po uplynutí této lhůty se vyhodnotí splnění kvalifikačních podmínek stanovených v zadávací dokumentaci, po vyhodnocení jsou pak účastníci, jejich žádost o účast splnila kvalifikační podmínky, vyzváni k podání nabídky a je stanovena lhůta pro podání nabídek.

Jde o časově náročnější proces, jak vyplývá už z faktu stanovení dvou lhůt, přičemž lhůta pro podání žádosti o účast je dle ustanovení § 59 odst. 1 ZZVZ stanovena na nejméně 30 dnů od zahájení užšího řízení a pak odstavce 2 téhož ustanovení upraví lhůtu pro podání nabídek od odeslání výzvy k podání nabídek na nejméně 25 dnů, přičemž je upravena i povinnost tuto lhůtu prodloužit o 5 dní v případě, že není umožněno podání nabídky prostřednictvím elektronického nástroje či není-li možné některou část zadávací dokumentace uveřejnit. Ustanovení § 59 ZZVZ však stanoví i výjimky, kdy je možné výše uvedenou lhůtu pro podání nabídek zkrátit. Specifikem užšího řízení je, že nabídku mohou podat

¹⁰³ Tamtéž, s. 218.

jen ti uchazeči, kteří byli na základě splnění požadavků při podání žádosti o účast vyzváni k podání nabídky. „Vyzvaní účastníci se rovněž mezi sebou nemohou spojit za účelem podání společné nabídky. ZVZ však explicitně neomezuje účastníky v dalších možných modelech spolupráce při podání nabídky (vždy však bude třeba k případné spolupráci účastníků přistupovat s maximální obezřetností a opatrností a zkoumat, zda taková spolupráce nesměřuje k bid riggingu). Obecně tedy bude v souladu se ZVZ takový postup, kdy se jeden (či více) z účastníků rozhodnou nepodávat samostatnou nabídku, ale stanou se poddodavatelem jiného z účastníků.“¹⁰⁴

4. Zvláštní postupy

Zvláštní postupy jsou upraveny v části šesté ZZVZ. „Komentované ustanovení výslovně stanoví, že při postupu podle části šesté zákona se použijí následující ustanovení: § 42 ZZVZ – komise a přizvaní odborníci, § 43 ZZVZ – smluvní zastoupení zadavatele, § 44 ZZVZ – střet zájmů.“¹⁰⁵ „Obecně se na tuto část zákona, která stanoví pravidla pro rámcové dohody, dynamický nákupní systém, a soutěž o návrh budou bez dalšího aplikovat pravidla obsažená v základních ustanovení (část první), ve společných ustanoveních (část desátá), v informačním systému o veřejných zakázkách (část jedenáctá), v systému certifikovaných dodavatelů (část dvanáctá) a v ochraně proti nesprávnému postupu zadavatele (část třináctá). Pravidla (ustanovení) nadlimitního režimu (část druhá zákona) se bez dalšího automaticky neaplikují.“¹⁰⁶

ZZVZ se úpravě rámcových dohod věnuje v ustanoveních § 131-137. Rámcové dohody jsou specifické tím, že jednotlivé „veřejné zakázky“ jsou realizovány až na jejich základě,¹⁰⁷ avšak „na jednotlivé veřejné zakázky zadávané na základě rámcové dohody se další zadávací řízení neprovádí. Tyto

¹⁰⁴ ŠEBESTA, Milan, Petr NOVOTNÝ, Tomáš MACHUREK, David DVOŘÁK a kol. Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022, 1647 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-856-6, s. 465.

¹⁰⁵ KRUTÁK, Tomáš, Lenka KRUTÁKOVÁ a Jan GERYCH. Zákon o zadávání veřejných zakázek s komentářem k 1. 10. 2016. Olomouc: ANAG, 2016. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7554-040-9, s. 400.

¹⁰⁶ KRČ, Robert a Jan VANĚČEK. Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář. V Praze: C.H. Beck, 2022, s. 1005. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-834-4, s. 578.

¹⁰⁷ § 131 odst. 2 ZZVZ.

se zadávají zvláštními postupy podle § 134 až 137.¹⁰⁸ Zpravidla mohou být rámcové dohody uzavřeny maximálně na dobu 4 let, nejde-li o odůvodněnou výjimku.¹⁰⁹ Zadávací dokumentace k veřejné zakázce, jejímž cílem je uzavření rámcové dohody, musí jednoznačně definovat zadavatele či okruh zadavatelů a rovněž musí být stanoveno, zda bude rámcová dohoda uzavřena s jedním či s více dodavateli.¹¹⁰ „Nabídka na veřejnou zakázku zadávanou na základě rámcové dohody může být podána pouze účastníkem rámcové dohody, tedy smluvní stranou rámcové dohody. Zákon výslovně uvádí, že se musí jednat o zadavatelem vyzvaného účastníka rámcové dohody. Zákon tak umožňuje zadavatelům v rámcové dohodě upravit proces vyzývání účastníků zadávacího řízení.“¹¹¹

Ustanovení § 137 ZZVZ zadavateli ukládá „povinnost odeslat oznámení o uzavření smlouvy na jednotlivou veřejnou zakázku zadanou na základě rámcové dohody k uveřejnění způsobem dle § 212 ZZVZ.“¹¹² Oznámení musí odeslat do 30 dnů od uzavření konkrétní smlouvy či 30 dnů od konce každého čtvrtletí uveřejňuje-li zadavatel výsledek souhrnně.¹¹³

Dalším ze zvláštních postupů je dynamický nákupní systém (dále jen „DNS“), jedná se o plně elektronický a otevřený systém pro zadávání veřejných zakázek, jejichž předmětem je pořízení běžného, obecně dostupného zboží, služeb nebo stavebních prací.¹¹⁴ Při zavádění DNS zadavatel postupuje přiměřeně dle pravidel stanovených pro užší řízení, zájemci o zařazení do DNS tedy v souladu se zadávací dokumentací zašlou zadavateli prostřednictvím elektronického nástroje žádost o účast a zadavatel žádosti o účast zaslané ve lhůtě pro podání žádostí o účast před zavedením DNS posoudí a účastníky jejich žádost o účast splňuje zadávací podmínky do DNS zařadí a ostatní z účasti

¹⁰⁸ HERMAN, Pavel, Vlastimil FIDLER a kolektiv. *Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, s. 639. ISBN 978-80-7380-660-6, s. 350.

¹⁰⁹ § 131 odst. 3 ZZVZ.

¹¹⁰ Tamtéž, § 132 odst. 2.

¹¹¹ KRČ, Robert a Jan VANĚČEK. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2022, s. 1005. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-834-4, s. 580.

¹¹² MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7, s. 507.

¹¹³ § 137 ZZVZ.

¹¹⁴ Tamtéž, § 138 odst. 1.

v zadávacím řízení vyloučí. Zavedením DNS se následně otevírá možnost dalším i již vyloučeným, respektive odmítnutým zájemcům o zařazení zadavateli zaslat žádost o účast, respektive zařazení do DNS. Zadavatel má dle ZZVZ uloženou povinnost o zařazení či nezařazení účastníka do zavedeného DNS rozhodnout a oznámit takové rozhodnutí účastníkovi do 10 pracovních dní, v odůvodněných případech do 15 pracovních dní, od doručení takové žádosti o účast. Zákon umožňuje DNS rozdělit do různých kategorií dle předmětu plnění, případně dle územního rozsahu.¹¹⁵ Samotné zadávání dílčích veřejných zakázek v rámci zavedeného DNS následně probíhá na základě odeslání výzvy k podání nabídek všem dodavatelům zařazeným do DNS, přičemž lhůta pro podání nabídek nesmí být kratší nežli 10 dnů od odeslání příslušné výzvy k podání nabídek. Oznámení o výběru dodavatele zadavatel včetně odůvodnění odešle všem dodavatelům, kteří podali pro danou dílčí veřejnou zakázku nabídku. ZZVZ umožňuje zadavateli uzavřít smlouvu už před uplynutím lhůty pro podání námitek proti výběru dodavatele.

*„Soutěž o návrh je z hlediska terminologie zákona považována za jeden z tzv. zvláštních postupů, stejně jako zadávání veřejných zakázek na základě rámcové dohody nebo v dynamickém nákupním systému. Tyto zvláštní postupy souvisejí se zadáváním veřejných zakázek, nejsou však považovány za druh zadávacího řízení.“*¹¹⁶ ZZVZ umožňuje zadavateli zvolit si mezi dvěma druhy soutěže o návrh, a sice otevřenou soutěž o návrh dle § 145 ZZVZ a užší soutěž o návrh dle § 146 ZZVZ. Oznámení o výběru návrhu zadavatel odešle všem účastníkům soutěže o návrh¹¹⁷ a oznámení o ukončení soutěže o návrh zadavatel do 30 dnů od zrušení či ukončení soutěže o návrh odešle způsobem dle § 212 ZZVZ,¹¹⁸ tj. odesláním příslušného formuláře ve VVZ.

¹¹⁵ KRČ, Robert a Jan VANĚČEK. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2022, s. 1005. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-834-4, s. 596.

¹¹⁶ HERMAN, Pavel, Vlastimil FIDLER a kolektiv. *Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, s. 639. ISBN 978-80-7380-660-6, s. 374

¹¹⁷ § 149 ZZVZ.

¹¹⁸ Tamtéž, § 150 odst. 1.

5. Ochrana proti nesprávnému postupu zadavatele

Ochraně proti nesprávnému postupu zadavatele je věnována část třináctá ZZVZ. Základním prostředkem ochrany jsou námitky, ty může podat dodavatel, pokud mu zadavatelův postup související se zadáváním podlimitní či nadlimitní veřejné zakázky, včetně koncese, avšak mimo koncese malého rozsahu nebo se zvláštními postupy dle části šesté ZZVZ hrozí vznikem či již došlo ke vzniku újmy.¹¹⁹ „Jedná se tedy o jakési „upozornění“, kterým dává dodavatel zadavateli kvalifikovaným způsobem najevo, že jeho postup považuje za nezákonný. Pokud se zadavatel s názorem dodavatele ztotožní, provede odpovídající opatření k nápravě (viz § 49) a zadávací řízení může dále pokračovat (pokud není opatřením k nápravě jeho zrušení).“¹²⁰ Dodavatel či účastník zadávacího řízení musí námitky podat do 15 dní ode dne, kdy mělo dojít k porušení ZZVZ. Zadavatel má od doručení námitek 15 dní pro rozhodnutí o námitkách stěžovateli. Pokud podaným námitkám zadavatel nevyhoví odešle stěžovateli rozhodnutí o odmítnutí námitek v uvedené lhůtě a zároveň stěžovatele poučí o možnosti stěžovatele podat ve lhůtě dle ustanovení § 251 odst. 2 ZZVZ návrh na zahájení řízení o přezkoumání úkonů zadavatele u ÚOHS.¹²¹

Dalším způsobem ochrany je dozor nad dodržováním zákona. Řadíme sem výkon dozoru nad zadáváním veřejných zakázek a zvláštními postupy. Je nutno podotknout, že z výše uvedeného vyplývá, že žádný z doposud uvedených způsobů ochrany pro postupu zadavatele se nevztahuje na VZMR. „Na tomto místě je třeba podotknout, že výdaje veřejných prostředků na zadávání veřejných zakázek malého rozsahu nejsou přes neexistenci dozorové pravomoci ÚOHS zcela bez kontroly. Ve vztahu k porušení zásad § 6 ZZVZ může být uplatněno tzv. porušení rozpočtové kázně ve smyslu § 44 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), ve znění pozdějších předpisů, nebo § 22 zákona č. 250/2000 Sb., o

¹¹⁹ Tamtéž, § 241 odst. 1.

¹²⁰ MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7, s. 701.

¹²¹ § 245 odst. 4 ZZVZ.

*rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.*¹²² ÚOHS vykonává dozor nad dodržováním pravidel stanovených ZZVZ a zadávacími podmínkami pro zadání podlimitní a nadlimitní veřejné zakázky, včetně koncese s výjimkou koncesí malého rozsahu podle § 178 ZZVZ, a pro zvláštní postupy podle části šesté, přičemž i. rozhoduje o tom, zda zadavatel postupoval v souladu se ZZVZ, ii. rozhoduje zda postup zadavatele, kterým směřuje k zadávání veřejné zakázky mimo zadávací řízení, je v souladu se ZZVZ, iii. ukládá nápravná opatření, iv. rozhoduje o návrhu podle § 267 ZZVZ, v. kontroluje podle kontrolního řádu soulad úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek s ZZVZ.¹²³

Dále je tu řízení o přezkoumání úkonů zadavatele, to ÚOHS zahájí buď na písemný návrh stěžovatele nebo z moci úřední (tj. ex officio). Okamžikem podání návrhu je stěžovatel označován za navrhovatele. *„Návrh na přezkoumání úkonů zadavatele lze podat proti všem úkonům i opomenutím zadavatele, které jsou v rozporu se ZZVZ a v jejichž důsledku vznikla nebo hrozí újma na právech navrhovatele.*¹²⁴

*„S podáním návrhu skládá navrhovatel na účet Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže kauci ve výši 1 %, která se mu v případě úspěchu vrací, v opačném případě propadá do státního rozpočtu. Důvodem zavedení institutu peněžité kauce bylo zabránění účelových a neodůvodněných návrh k ÚOHS.*¹²⁵ Přičemž platí, že nejméně činí kauce 50 000 Kč a nejvýše 10 000 000 Kč.

6. Uvažované změny úpravy právní úpravy zadávání veřejných zakázek

V současné době se připravuje poměrně dlouho očekávaná novela ZZVZ, nyní je v příslušné databázi připravované legislativy k dispozici verze pro jednání

¹²² MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7, s. 727.

¹²³ § 248 odst. 1 ZZVZ.

¹²⁴ MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7, s. 730.

¹²⁵ KRČ, Robert a Jan VANĚČEK. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2022, s. 1005. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-834-4, s. 902.

vlády, která byla zařazena do evidence Odboru vládní agendy Úřadu vlády ČR. Ve své nynější podobě měla být projednávána již v roce 2019, ovšem nestalo se tak.

Novela zákona by měla přinést změnu v povinnosti zadavatele odeslat oznámení o výběru dodavatele, respektive výslovně uvádí, že povinnost odeslat oznámení o výběru všem účastníkům neplatí v případě zadávacího řízení, v němž je jen jeden účastník.¹²⁶ V případě stanovení lhůty pro podání nabídek v otevřeném řízení má být stanoveno, že lhůta má být prodloužena o 5 dnů v případě požadavku předložení vzorků či modelů, které nemohou být předloženy prostřednictvím elektronické komunikace¹²⁷ a stejně tak v případě lhůty pro podání nabídek v užším řízení.¹²⁸

Změna se chystá i v ustanovení § 109 ZZVZ otevírání nabídek v elektronické podobě, kdy má být stanovena povinnost zadavatele, v případě podání žádosti některého z účastníků řízení po skončení lhůty pro podání nabídek, odeslat všem účastníkům zadávacího řízení či zveřejnit na profilu zadavatele údaje z nabídek, a to sice dle číselně vyjádřitelných kritérií hodnocení, bez identifikačních údajů jednotlivých účastníků zadávacího řízení. Navíc nemá být výslovně vyloučeno poskytnutí i jiných údajů z nabídek či poskytnutí údajů z nabídek bez žádosti účastníka řízení uvedené výše.¹²⁹

Oznámení o výběru dodavatele má být zadavatelem odesláno bez zbytečného odkladu a bude muset obsahovat seznam dokladů prokazujících kvalifikaci vybraného dodavatele.¹³⁰ To by znamenalo, že zadavateli by bylo výslovně umožněno v oznámení o výběru uvádět pouze údaje relevantní pro dané zadávací řízení, například nebylo by nutné rozepisovat údaje o pěti významných dodávkách, neboť byly součástí dokladů, kterými dodavatel prokazoval kvalifikaci, ale v případě, že by požadovanou kvalifikaci splňoval dodavatel jednou takovou významnou dodávkou, uvedl by v oznámení o výběru dodavatele zadavatel pouze

¹²⁶ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, čj. OVA: 267/22. *Aplikace ODok: VeKLEP* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSCCJG5R9R>, § 50.

¹²⁷ Tamtéž § 57.

¹²⁸ Tamtéž § 59.

¹²⁹ Tamtéž, § 109.

¹³⁰ Tamtéž, § 123.

tuto jednu významnou dodávku. Zejména v případě složitějších a náročnějších zadávacích řízení toto považuji za skvělý návrh, nicméně i v případě relativně jednoduchých zadávacích řízení lze nepochybně obdržet velmi obsáhlou nabídku s obecně potřebnými údaji bez specifické úpravy ke konkrétnímu zadávacímu řízení.

Za další pozitivní navrhovanou změnu považuji tu v ustanovení § 214 ZZVZ, zde by mělo dojít k úpravě požadavků na informace uveřejňované na profilu zadavatele, které by s určitými výjimkami měli být uveřejňovány ve strojově čitelném formátu. Požadavky na potřebná metadata v souvislosti s profilem zadavatele i ke struktuře strojově čitelného formátu má vyhláškou stanovit Ministerstvo pro místní rozvoj.¹³¹

Písemná zpráva zadavatele by nově měla v části označení účastníků zadávacího řízení obsahovat i uvedení jejich nabídkových cen.¹³² Zde dle mého názoru následně vznikne v určitých odvětvích lýtý boj o ceny v případě vypisování zadávacích řízení obdobného charakteru v blízké době, nicméně rovnosti a zpřehlednění daného trhu taková úprava pomoci dozajista může. Jaký to bude mít vliv na zadávací řízení v jednotlivých oblastech bude jistě zajímavé sledovat. Uveřejnění cen může do zadávacích řízení přivést dodavatele, kteří doposud považovali účast v soutěži za bezpředmětnou, ovšem efekt může být i opačný. Je však vhodné uvést, že pro některé zadavatele nebude uveřejnění nabídkových cen novinkou, dále je faktem, že uchazeči o veřejnou zakázku mohou už v současné době zadavateli zaslat žádost o uveřejnění protokolu z otevírání nabídek. Na takovou žádost má zadavatel momentálně povinnost reagovat a zaslat anonymizovaný protokol z otevírání nabídek takovému žadateli, tj. uchazeči o veřejnou zakázku.

Výslovně tento návrh uvádí, že námitky nelze podat při zadávání VZMR, koncesí malého rozsahu dle § 178 nebo sektorové veřejné zakázky dle § 158 odst. 1, pokud zadavatel či jiná osoba nezahájila zadávací řízení dle § 4 odst. 4

¹³¹ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, čj. OVA: 267/22. *Aplikace ODok: VeKLEP* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSCCJG5R9R>, § 214.

¹³² Tamtéž, § 217.

nebo 5.¹³³ Dále pak upravuje v § 252 zadavatelovu povinnost doručit ÚOHS své vyjádření k obdržnému návrhu do 10 dnů od jeho doručení, když uvádí, že zadavatel je výše uvedené v dané lhůtě povinen zaslat. Tedy jde o vítané změkčení vzhledem k tomu, že doručování zabere i několik dní. Konečně zadavatel může splnit svou povinnost odeslat ÚOHS dokumentaci o zadávacím řízení ve vztahu k dokumentům a informacím uloženým v elektronickém nástroji, i tak, že zajistí ÚOHS přístup do takového elektronického nástroje až do pravomocného skončení správního řízení či do doručení sdělení, že ÚOHS správní řízení zahajovat nebude.¹³⁴

Domnívám se, že mezi navrhovanými změnami by se měl objevit i stávající důvod pro vyloučení v případě dodavatelů, kteří mají formu akciové společnosti a nemají zaknihované akcie.¹³⁵ Vzhledem k existenci evidence skutečných majitelů, se požadavek na zaknihované akcie akciových společností jeví jako nadbytečná, ba přímo zbytečná. Taková akciová společnost, která splnila povinnost a je v evidenci vedena, tedy její skuteční majitelé jsou známy by pro tento zvláštní pozůstatek neměla být vyloučena z možnosti účastnit se zadávacího řízení, respektive stát se vybraným dodavatelem v případě podání ekonomicky nejvýhodnější nabídky.

Tak jako výše uvedená novela ZZVZ je vskutku dlouho projednávanou a vyhlíženou změnou ZZVZ, pak je vhodné stručně vzpomenout i poměrně zbrklé a překvapivé přijetí novely, která do ZZVZ vnesla povinnosti zadavatele v oblasti environmentálně a sociálně odpovědného zadávání veřejných zakázek. Ačkoli se v souvislosti se zavedením této novely, prostřednictvím poslaneckého návrhu hovoří vskutku často jako o překvapení, byly tyto principy ve skutečnosti diskutovány dlouhodobě. Příkladem si dovoluji uvést úryvek z příspěvku doc. JUDr. Václava Šmejkal Ph.D, který byl v roce 2015 uveřejněn na webové stránce *International Comparative Jurisprudence* - „Vzhledem k tomu, že Evropa se skládá z několika národních nebo regionálních sociálních modelů a EU nemá v rozpočtu

¹³³ Tamtéž, § 241.

¹³⁴ Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, čj. OVA: 267/22. *Aplikace ODok: VeKLEP* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSCCJG5R9R>, § 262a.

¹³⁵ § 48 odst. 9 ZZVZ.

žádné pravomoci ani zdroje, které by mohla nabídnout jako jejich náhradu nebo jako volitelnou alternativu ke společnému modelu EU, existuje mnoho situací, kdy právo na volný pohyb služeb nebo nediskriminační účast v zadávacích řízeních vyvíjejí tlak na systémy sociální ochrany založené na místním kompromisu mezi prací a kapitálem. Tyto situace byly široce diskutovány zejména v souvislosti s rozsudky SDEU ve věcech C-341/05 Laval, C438/05 Viking a C-346/06 Rüffert (Bücker A., Warneck, W. 2010)¹³⁶ (překlad autorky).¹³⁶ Tím spíše, že ZZVZ možnost postupovat sociálně i environmentálně odpovědně umožňoval a mnozí zadavatelé byly v dané oblasti velmi aktivní, způsob, jakým byla novela přijata, tj. nebyl na adaptaci zadavatelů k dispozici ani jeden měsíc a poměrně náhle tu byla tato povinnost dána shůry¹³⁷ a ti, kteří se problematikou environmentálního a sociálně odpovědného zadávání do té doby příliš nezabývali, byli postaveni před hotovou věc a ta pro mě leckdy byla a je vskutku těžko uchopitelná.

Jelikož se tato kapitola převážně věnuje teprve některých chystaným změnám dovolím si právě ve vztahu k novele rozšiřující ustanovení § 6 ZZVZ odstavec 4 a další úpravy ZZVZ s tímto související, uvést, že legisvakanní lhůta pro obdobné změny by měla být dostatečně dlouhá, aby zadavatelé měli čas se na chystanou novelu připravit a úpravy ve svých zavedených postupech postupně připravovali. V lepším případě by měla být tak dlouhá, aby garanti a dohled nad zadáváním veřejných zakázek měli možnost připravit potřebné metodiky, případně rozebrat a přiblížit náhled právě dozorového orgánu, tj. ÚOHS, kupříkladu prostřednictvím opět zavedených metodických dní.¹³⁸

¹³⁶ ŠMEJKAL, Václav. Competition law and the social market economy goal of the EU. *International Comparative Jurisprudence: Research journal* [online]. 19 October 2015 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://ojs.mruni.eu/ojs/international-comparative-jurisprudence/article/view/4388/4116>. - Since Europe is composed of several national or regional social models and the EU has no powers or resources in the budget to offer as their substitute or as an optional alternative to a common EU model, there are plenty of situations in which the right of free movement of services or non-discriminatory participation in procurement procedures exert pressure on social protection schemes based on a local compromise between labour and capital. These situations have been broadly discussed mainly in connection with the CJEU judgments in cases C-341/05 Laval, C438/05 Viking, and C-346/06 Rüffert (Bücker A., Warneck, W. 2010).

¹³⁷ UNIE ADMINISTRÁTORŮ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK. 3: Rozhovor s Adélou Havlovou, partnerkou advokátní kanceláře HAVEL & PARTNERS s.r.o.: EPIZODA PODCASTU. *Spotify: Veřejné zakázky od V do Z* [podcast]. 1. 2. 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: https://open.spotify.com/episode/68tLTIQxueE7bfivwwcRXD?si=Gyu7x_bYQW6GKqDWetTggA.

¹³⁸ UNIE ADMINISTRÁTORŮ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK. 4: Rozhovor s Petrem Mlsnou, předsedou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže: Basic principles and elements. *World Trade Organization: AGREEMENT ON GOVERNMENT PROCUREMENT* [online]. 15. 2. 2022 [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://open.spotify.com/episode/3mNEfzxUj4zwHHeH8J7WHe>.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo seznámení s problematikou právní úpravy zadávání veřejných zakázek, dále stručný rozbor historického vývoje právní úpravy od vzniku samostatné České republiky, byla provedena stručná komparace jednotlivých právních předpisů od právní úpravy ZZVZ 1994 po právní úpravu platnou a účinnou v době psaní této diplomové práce. Byly vytyčeny definice základních pojmů, také došlo k přiblížení pravidel a postupu při určování a volbě vhodného zadávacího řízení v souladu se zákonem. Nastínila jsem možné postupy ÚOHS v případě ochrany proti nesprávnému postupu zadavatele.

Zároveň bylo nahlédnuto i na úpravu připravovanou novelou ZZVZ a v několika případech, byl vyjádřen i názor nejen z vlastní praxe ku přinejmenším domněle vhodnější a použitelnější právní úpravě.

Konečně nelze opomenout, že se zadáváním veřejných zakázek úzce souvisí i politické nastavení vedení či zřizovatele konkrétních veřejných zadavatelů a samotná zadávací řízení jsou tím svým způsobem často do určité míry ovlivněna. Ať jde o úpravu požadavků v rámci předmětu plnění, tlak na rychlou realizaci zadávacího řízení či reakce na otázky veřejnosti prostřednictvím médií. Považovala jsem za důležité zmínit alespoň závěrem i tento faktor. Ačkoli vnímám snahu o určitou depolitizaci kontrolních orgánů a ve vztahu k veřejným zakázkám orgánu dozorového, tj. ÚOHS, vliv politiky se z tohoto světa nepodaří zcela vymýtí pravděpodobně nikdy. Nezbyvá tedy než doufat, že politický vliv bude spíše ku prospěchu věci a že uspěchané novely, které mají za úkol získat si pozornost určitých názorově vymezených skupin, budou prováděny s rozumem a s dostatečným časem pro přípravu potřebných metodik a návodných postupů ke správně aplikaci. Zároveň je ovšem taktéž nutné mít na paměti, že nové neznamena vždy bezpodmínečně lepší, a že i k novotám by se tedy mělo přistupovat rezervovaně a podrobovat je konstruktivní kritice.

Oblast zadávání veřejných zakázek je takovou, kde se chyby jen málokdy a složitě odpouštějí, a to navzdory tomu že prim hraje lidský faktor a lidé nejsou zpravidla neomylní. Jak bylo uvedeno považují elektronizaci zadávání veřejných zakázek za pozitivní krok, a to i proto, že veškeré kroky, a to i ty chybné jsou z toho důvodu zaznamenány a je tak možné odhalit z jakého důvodu ke konkrétní chybě

došlo a pokud byla odhalena a opravena ještě takříkajíc včas, bude zaznamenáno i patřičné odůvodnění pochybení i dané opravy.

Závěrem si dovoluji vyjádřit naději, že toto stručné shrnutí vytčených problémových okruhů splnilo, co mělo, tedy přiblížilo právní úpravu zadávání veřejných zakázek a prokázalo, že ač je daná úprava pro mnohé jen obávanou změť složitých pravidel, ve skutečnosti je stanovená pravidla možné následovat a za využití dostupných institutů jakými jsou PTK či MTB, ale i již nabytých zkušeností s konkrétními předměty plnění je možné již zmíněné minové pole prokličkovat s grácií a v přesně daných mezích zákona.

Seznam použitých zdrojů

Monografie

BALÝOVÁ, Lucie. *Veřejné zakázky: Právní praxe*. Praha: C.H. Beck, 2015, 250 s. ISBN 978-80-7400-560-2.

BEJČEK, Josef, Petr HAJN a Jarmila POKORNÁ. *Obchodní právo: obecná část, soutěžní právo*. V Praze: C.H. Beck, 2014. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-547-3.

DVOŘÁK, David, Tomáš MACHUREK, Petr NOVOTNÝ, Milan ŠEBESTA, Darja KOSMÁKOVÁ, Filip KRUMBOLC, David MAREŠ a kolektiv. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2017, s. 1320. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-651-7.

HERMAN, Pavel, Vlastimil FIDLER a kolektiv. *Komentář k zákonu o zadávání veřejných zakázek*. 2. aktualizované a doplněné vydání. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2017, s. 639. ISBN 978-80-7380-660-6.

JELÍNEK, Kamil, Vojtěch DĚDEK, Jan ŠLESINGER a Richard STAŇO. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer, 2022, 772 s. Praktický komentář. ISBN 978-807676-120-9.

JURČÍK, Radek. *Zákon o veřejných zakázkách: komentář*. 4. vydání. Praha: C.H. Beck, 2015, 1252 s. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-505-3.

KRČ, Robert a Jan VANĚČEK. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář*. V Praze: C.H. Beck, 2022, s. 1005. Beckova edice komentované zákony. ISBN 978-80-7400-834-4.

KRUTÁK, Tomáš, Lenka KRUTÁKOVÁ a Jan GERYCH. *Zákon o zadávání veřejných zakázek s komentářem k 1. 10. 2016*. Olomouc: ANAG, 2016. Právo (ANAG). ISBN 978-80-7554-040-9.

MACEK, Ivo, Romana DERKOVÁ, Daniel BARTOŇ, Eva MAREČKOVÁ a Petr ZATLOUKAL. *Zákon o zadávání veřejných zakázek: praktický komentář s judikaturou*. Praha: Leges, 2017, s. 848. Komentátor. ISBN 978-80-7502-171-7.

POMAHAČ, Richard a Olga VIDLÁKOVÁ. *Veřejná správa*. Praha: C.H. Beck, 2002. Beckovy mezioborové učebnice. ISBN 80-717-9748-0.

ŠEBESTA, Milan, Petr NOVOTNÝ, Tomáš MACHUREK, David DVOŘÁK a kol. Zákon o zadávání veřejných zakázek: komentář. 2. vydání. V Praze: C.H. Beck, 2022, 1647 s. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-856-6.

Právní předpisy

Zákon č. 2/1969 Sb., *o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České socialistické republiky.*

Zákon č. 199/1994 Sb., *o zadávání veřejných zakázek.*

Zákon č. 40/2004 Sb., *o veřejných zakázkách.*

Zákon č. 137/2006 Sb., *o veřejných zakázkách.*

Zákon č. 134/2016 Sb., *o zadávání veřejných zakázek, v posledním znění.*

zákon č. 340/2015 Sb., *o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv.*

Zákon č. 143/2001 Sb., *o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů.*

Zákon č. 273/1996 Sb., *o působnosti Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže.*

Vyhláška č. 168/2016 Sb., *o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele, v posledním znění.*

Vyhláška č. 169/2016 Sb., *o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr, v posledním znění.*

Vyhláška č. 170/2016 Sb., *o stanovení paušální částky nákladů řízení o přezkoumání úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek, v posledním znění.*

Nařízení vlády č. 172/2016 Sb., *o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákon a o zadávání veřejných zakázek, v posledním znění.*

Nařízení vlády č. 173/2016 Sb., *o stanovení závazných zadávacích podmínek pro veřejné zakázky na pořízení silničních vozidel, v posledním znění.*

Vyhláška č. 248/2016 Sb., *o náležitostech obsahu žádosti o předchozí stanovisko k uzavření smlouvy a ke změně závazku ze smlouvy podle zákona o zadávání veřejných zakázek, v posledním znění.*

Vyhláška č. 260/2016 Sb., *o stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů, elektronických úkonů při zadávání veřejných zakázek a certifikátu shody, v posledním znění.*

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Důvodová zpráva k zákonu č. 40/2004 Sb., o veřejných zakázkách.

Důvodová zpráva k návrhu zákona č. 137/2006 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Důvodová zpráva k zákonu č. 136/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek.

Důvodová zpráva k vládnímu návrhu zákona č. 143/2001 Sb., o ochraně hospodářské soutěže a o změně některých zákonů (zákon o ochraně hospodářské soutěže).

Rozhodnutí Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže

Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 5. 9. 2011, sp. zn. R108/2011/VZ. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: Veřejné zakázky* [online]. Brno, 2011 [cit. 2022-03-09]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti/detail-9136.html>.

Rozhodnutí předsedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže ze dne 29. 5. 2012, sp. zn. S57/2011/VZ. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: Veřejné zakázky* [online]. Brno [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/verejne-zakazky/sbirky-rozhodnuti/detail-10332.html>.

Webové stránky a elektronické zdroje.

Agreement on Government Procurement: Government Procurement. *World Trade Organization* [online]. [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gp_gpa_e.htm.

ARROWSMITH, Sue. Rethinking the Approach to Economic Justifications under the EU's Free Movement Rules. *Current legal problems* [online]. Oxford: Oxford University Press, 2015, **68**(1), 307-365 [cit. 2022-03-02]. ISSN 0070-1998. Dostupné z: doi:10.1093/clp/cuv011.

BÁRTOVÁ, Eliška. Notáři ke karlovarské losovačce: Běžné. Co se divíte?. *Aktuálně.cz* [online]. Praha, 2008, 22. 2. 2008 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/domaci/notari-ke-karlovarske-losovacce-bezne-co-se-divite/r~i:article:521999/>.

FLYNN, Michael F., Kirk W. BUFFINGTON a Richard (Richard C.) PENNINGTON. *Legal aspects of public procurement*. Third edition. New York, NY:

Routledge, 2020–2020, 1 online resource (xviii, 267 pages). ISBN 1-003-04116-7.

Karlovarská losovačka. *YouTube* [online]. 19. 8. 2019 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=NWyrx-Nd-c8>.

KOPECKÁ, Jana. Karlovarská Losovačka je u soudu Zdroj: https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/kv-losovacka-soud-20081221.html. *Karlovarský deník* [online]. Karlovy Vary, Brno, 2008, 21. 12. 2008 [cit. 2022-03-19]. Dostupné z: https://karlovarsky.denik.cz/zpravy_region/kv-losovacka-soud-20081221.html.

LEGISLATIVA VEŘEJNÉ ZAKÁZKY – EVROPSKÁ UNIE. ÚŘAD PRO OCHRANU HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE [online]. Brno [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/legislativa/verejne-zakazky/evropska-unie.html>.

Metodický postup pro SKD a šablony dokumentů. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR: Portál o veřejných zakázkách* [online]. Praha [cit. 2022-03-09]. Dostupné z: <https://portal-vz.cz/metodiky-stanoviska/metodicka-doporuceni-k-zzvz/metodicky-postup-pro-skd-a-sablony-dokumentu/>.

MGR. KNOB, Miroslav. Veřejné zakázky – povinná elektronizace. *Právní prostor* [online]. 4. 2. 2019 [cit. 2022-03-02]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/ostatni-pravo/verejne-zakazky-povinna-elektronizace>.

Návrh zákona, kterým se mění zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, čj. OVA: 267/22. *Aplikace ODok: VeKLEP* [online]. [cit. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://apps.odok.cz/veklep-detail?pid=ALBSCCJG5R9R>.

ODPOVĚDNÉ VEŘEJNÉ ZADÁVÁNÍ. DAVID, Novák, Gergelová Šteigrová LEONA, Dobrovodná MONIKA, et al. *ODPOVĚDNÉ VEŘEJNÉ ZADÁVÁNÍ: METODIKA* [online]. 2. doplněné vydání. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí ČR, 2019 [cit. 2022-03-07]. ISBN 978-80-7421-200-0. Dostupné z: https://sovz.cz/wp-content/uploads/2019/09/sovz_metodika_2doplnene-vydani_web.pdf.

ŠMEJKAL, Václav. Competition law and the social market economy goal of the EU. *International Comparative Jurisprudence: Research journal* [online]. 19

October 2015 [cit. 2022-03-12]. Dostupné z: <https://ojs.mruni.eu/ojs/international-comparative-jurisprudence/article/view/4388/4116>.

Text of the Agreement: Basic principles and elements. *World Trade Organization: AGREEMENT ON GOVERNMENT PROCUREMENT* [online]. [cit. 2022-03-20].

Dostupné z: https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/gpa_1994_e.htm

UNIE ADMINISTRÁTORŮ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK. 2: Rozhovor s Michalem Petříkem, šéfredaktorem a vydavatelem časopisu *Veřejné zakázky*: EPIZODA PODCASTU. *Spotify: Veřejné zakázky od V do Z* [podcast]. 18. 1. 2022 [cit. 2022-03-20].

Dostupné z:

<https://open.spotify.com/episode/0sb5PjcldnC5Z7LxrKtrsR?si=3d282679f0224167>.

UNIE ADMINISTRÁTORŮ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK. 3: Rozhovor s Adélou Havlovou, partnerkou advokátní kanceláře HAVEL & PARTNERS s.r.o.: EPIZODA PODCASTU. *Spotify: Veřejné zakázky od V do Z* [podcast]. 1. 2. 2022 [cit. 2022-03-20].

Dostupné z:

https://open.spotify.com/episode/68tLTIQxueE7bfivwwcRXD?si=Gyu7x_bYQW6GKqDWetTggA.

UNIE ADMINISTRÁTORŮ VEŘEJNÝCH ZAKÁZEK. 4: Rozhovor s Petrem Mlsnou, předsedou Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže: EPIZODA PODCASTU. *Spotify: Veřejné zakázky od V do Z* [podcast]. 15. 2. 2022 [cit. 2022-03-20].

Dostupné z:

<https://open.spotify.com/episode/3mNEfzxUj4zwwHHeH8J7WHe>

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže [online]. Brno: Úřad pro ochranu hospodářské soutěže, © 2012–2022 [cit. 2022-06-06]. Dostupné z: <https://www.uohs.cz/cs/uvodni-stranka.html>

Veřejná soutěž: Od 1. ledna 2022 platí ve veřejných zakázkách nové limity [online]. Praha: Tender Service [cit. 2022-03-03]. Dostupné z: <https://www.verejna-soutez.cz/service/novinky/Nove-limity-ve-verejnych-zakazkach-od-1-ledna-2022>.

Zákony pro lidi [online]. Zlín, ©2010-2022 [cit. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/>.